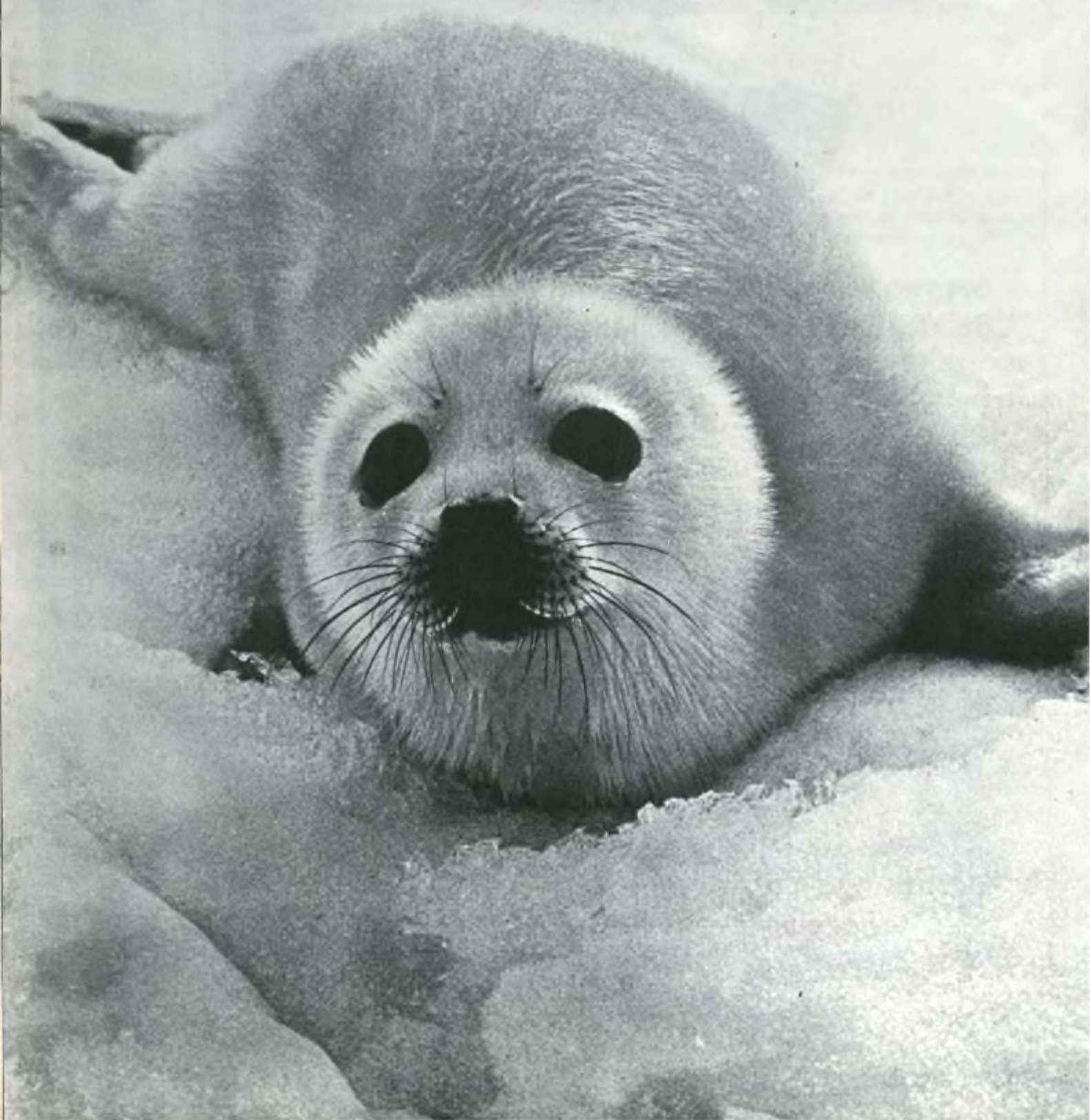

5^e JAARGANG APRIL 1980/1

ARGUS

STICHTING KRITISCH FAUNABEHEER

Set van 4 ronde S.K.F-stickers, met verschillende teksten in de kleuren rood, groen, blauw en zilver, doorsnede 10 cm.

Prijs: per set van 4 stuks (alle kleuren) f 2,00 + 50 ct. porto te bestellen door overmaking van dit bedrag op girorekening 13093 t.n.v. Propagandafonds S.K.F. te Oosterbeek.

Zojuist verschenen: Nota van **Kritisch Bosbeheer**

ONTWIKKELING VAN DE BOSWET INSPELEND OP DE BELANGEN VAN NATUURBEHOUD EN EEN DEMOCRATISCHE BESLUITVORMING

Prijs: f 5,00 inclusief verzendkosten.

te bestellen door overmaking van dit bedrag op girorekening 13093 t.n.v. Propagandafonds S.K.F. te Oosterbeek.

Argus is gratis voor donateurs die minstens f 15,- per jaar betalen. Losse nummers f 3,50 excl. porto, speciale no's uitgezonderd, te bestellen door storting op postgiro 35 22 188. Het blad verschijnt viermaal per jaar. Overname van artikelen of gedeelten hiervan is toegestaan, mits de bron uitdrukkelijk wordt vermeld. Overname van illustraties zonder toestemming is niet toegestaan.

REDACTIE:

Midas Dekkers, Norman van Swelm en Harm van de Veen.

REDACTIEADRES:

Herenstraat 21,
2282 BP Rijswijk ZH.

LAY-OUT:

Fred Hess

DRUK:

Jaap Kaal, Nwe Herengracht 61,
1011 RP Amsterdam.

ADMINISTRATIE EN

EXPEDITIE:

Goudenregenplein 55,
2565 GK Den Haag

MEDEWERKERS:

Ineke van den Abeele, Heleen Landman, Mouse van Olphen, Fred van Olphen, Marijke van Schaik, Rita Stockmann en Anneke van Swelm.

DE STICHTING:

De Stichting Kritisch Faunabeheer is op 11 december 1975 opgericht. Het doel van de Stichting Kritisch Faunabeheer is het bevorderen van een wetenschappelijk en moreel verantwoord faunabeheer. Dit doel tracht de stichting te bereiken door onder meer:

*het toetsen van de faunabeheersmaatregelen aan de doelstelling.

*het verrichten en stimuleren van onderzoek.

*het bekendmaken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en het publiek.

SECRETARIAAT:

Postbus 76,
1243 ZH 's-Graveland,
tel. 02945-1319.

ADRESWIJZIGINGEN:

Gentiaanstraat 164,
7322 BT Apeldoorn.

BESTUUR:

In het bestuur van de stichting hebben zitting: D. Brand, Mevr. R. Boeve-Bant, H. van Everdinck, H. Gallacher, J. Kattens, Mevr. H. Landman, H. Niesen, P. Slot, Mevr. R. Stockmann, N. van Swelm en P. van Zalinge.

TESTAMENTAIRE BESCHIKKING

Indien U de stichting bij testamentaire beschikking wilt gedenken, bevelen wij U de volgende formulé aan: 'Ik vermaak aan de Stichting Kritisch Faunabeheer, gevestigd te 's-Graveland, de somma van f (vrij van alle rechten, ook het recht van successie).'

INHOUD

ARGUS APRIL 1980/1

4. 1979 druk jaar voor SKF
7. Loden Kraai toch terecht
8. Hij slaat, ik film
16. Noorwegen moet stoppen
18. De vos in de duinen
20. Vossen terug in het duin, beter laat dan nooit!
22. Knipselpagina
23. Winkelpagina

Mogen wij u vriendelijk verzoeken om, zodra U van ons een accept-girokaart heeft ontvangen, uw **donaties** voor 1980 over te maken?

Speciale nummers (vossen, walvissen, ganzen en zeehonden) van Argus kosten f 5,50 in de losse verkoop.

Stuur Uw knipsels naar het knipselarchief SKF, p/a Drs. H. Romers, Raadhuislaan 4, 3951 CH Maarn. Vermijd het gebruik van plakband en spaar postzegels door Uw knipsels maandelijks te sturen. Toezending van berichten uit kranten, artikelen uit weekbladen e.d. die betrekking hebben op faunabeheer, jacht, stroperij, dierenhandel enz. wordt zeer op prijs gesteld.

Knipselkrant, donateurs die geïnteresseerd zijn in toezending kunnen zich voor f 25,— per jaar abonneren (niet-donateurs f 45,—) via de penningmeester Stichting Kritisch Faunabeheer, postgiro 3522188, Den Haag. De knipselkrant verschijnt 6 x per jaar.

Stuur uw overig documentatiemateriaal, zoals tijdschriften, boeken, wetenschappelijke artikelen e.d. naar ons **Centrale archief**, p/a Archief SKF, Hoge zijde 7, 2543 XP Den Haag.

Foto / Filmdienst en Fotoarchief SKF, coördinator Fred Hess, Ocarinalaan 218, 2287 RG Rijswijk, tel. 070-946482.

Oud en nieuw foto- en filmmateriaal wordt graag ontvangen. Zij die actief mee willen werken en/of over bijzondere kennis en vaardigheden beschikken dienen zich bij de coördinator te melden.

Foto's:

Archief Haarlems Dagblad: pag 18
Jacques v.d. Neut: pag 5
Norman van Swelm: pag 10
Fred Hess: pag 1,6,9,11 t/m 15

PROPAGANDAFONDS: wij willen nog meer dan nu al het geval is de idealen van de stichting uitdragen. Dat kost enorm veel geld. Daarom hebben wij een propagandafonds in het leven geroepen. Alle bijdragen zijn welkom. Stort uw bijdrage op postgiro 13093 t.n.v. Propagandafonds Stichting Kritisch Faunabeheer, Oosterbeek.

Tekeningen:

Herman Cleine: pag 20

1979 een druk jaar voor de Stichting Kritisch Faunabeheer

Het jaar 1979 heeft voor de Stichting Kritisch Faunabeheer op diverse gebieden een groot aantal activiteiten te zien gegeven. Daarbij kan worden vastgesteld, dat de bekendheid met de doeleinden van de SKF bij het publiek steeds verder doordringt en dat de stichting mag rekenen op een gaandeweg groeiende sympathie. Ook de adhesie die wij veelvuldig ontvangen van de zijde van al dan niet georganiseerde natuurbeschermers, is een blijk van toenemende eensgezindheid over de ideeën van een verantwoord faunabeheer.

Het feit dat de Stichting Kritisch Faunabeheer vorig jaar is opgenomen in de Stichting Natuur en Milieu - het overkoepelend orgaan van natuurbeschermend Nederland - geldt zeker als illustratie van de positieve belangstelling die hier aan de dag gelegd wordt voor onze ideeën en plannen. Maar ook buiten de Stichting Natuur en Milieu onderhoudt de SKF goede en vriendschappelijke contacten met tal van gelijkgerichte organisaties.

'T EERSTE EITJE

De Kieviten - meer in het bijzonder: hun eieren - hebben begin 1979 opnieuw onze aandacht en zorg gevraagd. Nóg wordt in Nederland de sport van het eierrapen bedreven, in weerwil van de bedenkingen die hiertegen worden geuit door deskundigen. Gelukkig vindt men steeds minder autoriteiten bereid het zogenaamde 'eerste ei' in ontvangst te nemen en zodoende het archaisch bedrijf te sanctioneren. Op ons verzoek sloot vorig jaar de Commissaris van de Koningin in Gelderland, de heer Geertsema, zich aan bij de beleidslijn die al sinds jaar en dag gevolgd wordt door de koningin zelf en haar commissarissen in de overige provincies, en maakte bekend het ei voortaan te weigeren. De enige uitzondering wordt nu nog gevormd door de Commissaris van de Koningin in Friesland, de heer Rijpstra. Bij hem kan men nog steeds zijn ei kwijt. Klaarblijkelijk weegt bij de heer Rijpstra de volksgunst zwaarder dan het welzijn van Friesland's vogels. Op aandrang van de SKF hebben controleurs-Vogelwet en de velddetachementen van de Rijkspolitie een scherp toezicht gehouden op eventuele overtredingen van de Vogelwet door eierrapers. Zo blijken velen van hen het veld in te gaan zonder de verplichte vergunningen van de grondgebruiker. In de media is intensief van gedachten gewisseld over de kwalijke kanten van het eierrapen.

LASTER

Begin vorig jaar werden wij opgeschrikt door een houtduivencampagne die door de Limburgse afdeling van de Koninklijke Jagersvereniging werd afgekondigd. De Limburgse jagers riepen de postduivenhouders op hun dieren op de aangekondigde jachtdagen binnen te houden - kennelijk omdat zij niet geheel zeker waren van hun eigen onderscheidingsvermogen. Als reden voor de schietrij werd aangevoerd dat de duiven het aantal van één miljoen exemplaren hadden bereikt en 'ontoelaatbare schade' toebrachten aan erwten en bonen. Bij navraag bleek ons echter dat deskundigen van het Landbouwschap beide beweringen tegenspraken, zodat de duivencampagne bleek te zijn. De Jachtwet staat echter dergelijke onberedeneerde schietrijen toe - waaruit eens te meer blijkt hoe onvolkomen de wet nog is.

NATIONAAL PARK

Ook het jachtbeleid in ons Nationaal Park de Hoge Veluwe baart ons zorgen. Moest vorig jaar gerapporteerd worden dat in dit natuurgebied zelfs tijdens sneeuw en vorst nog drijfjachten werden gehouden, ook deze winter hebben de wrede jachtpartijen doorgang gevonden. De Stichting Kritisch Faunabeheer is echter in contact getreden met de directie van De Hoge Veluwe, en hoopt langs de weg van overleg een vorm van meer verantwoord beheer te kunnen bevorderen.

HUBERTUS ALS JACHTPROPAGANDIST

In 1979 werden wij gekonfronteerd met een nieuwe en bedenkelijke vorm van jachtpropaganda: de zogenaamde 'hubertusmissen'. In de Rooms-Katholieke kerken van Ulvenhout, Wouwe en Eerselo werden begin november missen gevierd ter gelegenheid van de feestdag van de heilige Hubertus. In aanwezigheid van in jachttenue gestoken 'gelovigen' werden zwijnen, fazanten, eenden en snippen op het altaar gelegd, valkeniers, blaffende jachthonden, jachthoornblazers en wildverlotingen in het plaatselijk café moesten deze onzalige vertoningen doen uitgroeien tot een 'jachtfeestijn'. Het bestuur van de SKF heeft zijn me-

ning omtrent de smakeloosheid van dit ritueel kenbaar gemaakt aan kardinaal Willebrands. Momenteel voeren wij besprekingen met bisschop Zwartkruis, aan wie deze kwestie door het episcopaat is gedelegeerd, teneinde na te gaan hoe in de toekomst kan worden voorkomen dat de kerk misbruikt wordt voor jachtpropaganda. De aversie tegen de hubertusmissen neemt snel toe. Indien zij ook in 1980 nog zouden worden opgevoerd, dan zijn ernstige moeilijkheden in de betreffende kerken te verwachten.

VELUWE SYMPOSIUM

In samenwerking met de Gelderse Milieufederatie hebben wij gedurende het afgelopen jaar gewerkt aan de voorbereiding van het Veluwesymposium, dat op 9 mei 1980 in het Provinciehuis te Arnhem zal worden gehouden. Het huidige beheer van natuur en landschap, alsmede de verschillende vormen van beheer die in de komende jaren mogelijk zijn, zullen door deskundige sprekers worden geanalyseerd. Aldus hopen de organisatoren van het symposium een bijdrage te leveren aan een verantwoorde beslissing over de manier waarop wij Nederlanders dat prachtige natuurgebied de Veluwe in de toekomst zullen be-waren en behandelen.

Een belangrijke rol bij het symposium wordt vervuld door de Landelijke Werkgroep Kritisch Bosbeheer. Zoals bekend, maakt deze groepering tegenwoordig deel uit van de Stichting Kritisch Faunabeheer. De samenvoeging van werkgroep en stichting zijn inmiddels organisatorisch geregeld en er zijn werkafspraken gemaakt die een succesvol samengaan garanderen. Als uitvloeisel daarvan zijn bestuursleden van Kritisch Bosbeheer opgenomen in het bestuur van de SKF en in de redactie van Argus. Met het samengaan van beide groeperingen is de deskundigheid binnen onze stichting aanmerkelijk vergroot en onze actieradius uitgebreid.

Bij de uitoefening van onze taak is wetenschappelijke informatie een onmisbare factor. Met het oog daarop heeft het bestuur vorig jaar een commissie ingesteld, wier taak is wetenschappelijk onderzoek naar het beheer van dierpulaties in Nederland te stimuleren en te

Uitreiking Gouden Kraai aan Ir. E.P.L. Hessels door Hugh Gallacher.

coördineren. Rapporten dienaangaande zullen worden gepubliceerd in de serie 'Wetenschappelijke Mededelingen'. Momenteel wordt gewerkt aan een studie over het beheer van de vos en over de economische aspecten van wildschade. Het opzetten van nog meer projecten wordt overwogen, maar is afhankelijk van de beschikbaarheid van onderzoekers.

GOUDEN KRAAI

Middels de toekenning van Gouden en Loden Kraaien wil de SKF inhaken op actuele gebeurtenissen en naar het grote publiek toe duidelijkheid scheppen in het soort faunabeheer dat zij voor ogen heeft. In het kader hiervan is begin maart, tijdens de in Leiden gehouden jaarvergadering, een gouden kraai uitgereikt aan Greenpeace, als blijk van erkentelijkheid voor de wijze waarop leden van die organisatie, zich teweer stellen tegen de jacht op zeezoogdieren, zoals walvissen en zehonden. Voorts is een gouden kraai toegekend aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, ter gelegenheid van haar onlangs ingenomen jachtstandpunt. Ingevolge dit standpunt - dat kort geformuleerd neerkomt op 'geen jacht, tenzij' - zal op de 33.000 ha natuurgebied die deze vereniging beheert, de sportjacht beëindigd worden. De Stichting Kritisch Faunabeheer acht dit

besluit een belangrijke doorbraak op het vlak van natuurbescherming.

LODEN KRAAI

Helaas is er vorig jaar ook alle aanleiding geweest om Loden Kraaien uit te delen. In juni is deze dubieuze eer te beurt gevallen aan de heer A. Boom te Wilp, die een bruine ekster had geschoten en daarvan trots bericht deed in de pers. Ook eksters hebben recht op leven, en juist een afwijkend exemplaar zoals deze bruine zou interessante informatie hebben kunnen verschaffen omtrent het gedrag van afwijkende dieren. Een tweede loden kraai is in september toegekend aan Minister van der Stee, die in antwoord op Kamervragen had verklaard dat 'het reguleren van waterwild door de jacht een belangrijk middel is om het uitbreken van botulisme tegen te gaan'. Deze mening, die niet bevestigd wordt door wetenschappelijk onderzoek, wordt juist door deskundigen tegengesproken. Zo'n uitspraak verkondigd door een bewindsman die verantwoordelijk is voor het openstellen van de eendenjacht in de botulisme-gevoelige maand juli, is dermate onverantwoord, dat hem een loden kraai niet kon worden onthouden. De minister wilde de twijfelachtige prijs niet in ontvangst nemen, wel wilde hij graag een gesprek met ons voeren over zijn beleid. Wij hebben gemeend er goed aan te doen deze uitgestoken hand aan te nemen. Het gesprek zal vermoedelijk in maart 1980 plaatsvinden.

Op het vlak van de wettelijke regelingen hebben wij het afgelopen jaar een paar

succesjes geboekt. De Vlaamse Gaai heeft van 1 mei tot 15 juli een schoontijd gekregen, terwijl de jacht op de Grote Mantelmeeuw, Zilvermeeuw en Kokmeeuw zelfs geheel gesloten is. Wij zijn opnieuw maar tevergeefs in de weer geweest voor de Vos tenminste een schoontijd in te voeren. Hopelijk zal e.e.a. in de loop van 1980 wel gerealiseerd kunnen worden.

DE STICHTING

Van het blad 'Argus' is inmiddels de volledige vierde jaargang uitgegeven. Het bestuur betreurt het, dat het geen kans heeft gezien de vier nummers op tijd te laten verschijnen. Een samenloop van omstandigheden is hiervan de oorzaak. De inhoud en opmaak van Argus verdienen overigens alle lof. Met name het artikel over Faunakartering in Argus 1 heeft veel reacties opgeroepen evenals de publikatie in Argus 3 van het belangwekkende rapport 'Natuurbeheer en Jacht'. Ook het speciale ganzennummer is van een bijzondere kwaliteit. Van de knipselkrant is in 1979 de vierde jaargang verschenen. Donateurs van de SKF kunnen zich erop abonneren en ontvangen dan zes maai per jaar een keurig overzicht van alle belangrijke krantenartikelen uit heel Nederland over fauna, faunabeheer en jacht.

Als altijd heeft ook het afgelopen jaar het secretariaat van de stichting op volle toeren gedraaid om de honderden telefoontjes en brieven te beantwoorden van belangstellenden.

De propagandacommissie heeft de handen vol gehad aan de verzending van documentatie en verkoopmaterialen en de bemanning van informatiestands. In november was de SKF aanwezig tijdens een grote manifestatie in de Rijnhal.

De perscommissie heeft in de loop van 1979 vele persberichten doen uitgaan en met tal van journalisten (van kranten, tijdschriften en radio) intensieve en nuttige contacten gehad. De belangstelling van de pers voor onze activiteiten is nog steeds verheugend te noemen.

Ook voor de eigen SKF-drukkerij is 1979 een jaar geweest met veel werk en weinig rust. De konsekwentie van de voorlichtende taak die de stichting op zich heeft genomen, is natuurlijk dat folders en ander informatiemateriaal op grote schaal moet worden vervaardigd. Gelukkig is de apparatuur waarover wij nu beschikken, in staat de gewenste produktie te leveren.

De boekhoudkundige afdeling van onze snel groeiende organisatie is vorig jaar uitgebreid. De verzending van Argus wordt snel en efficiënt uitgeleerd.

Al deze taken vragen veel aandacht en energie, en het is in belangrijke mate te danken aan degenen die deze taken vrijwillig en met zo veel enthousiasme op zich genomen hebben, dat de Stichting Kritisch Faunabeheer als organisatie

goed kan functioneren. Daarvoor ben ik alle medewerkers zeer erkentelijk.

GANZENJAAR

Eén punt heb ik nog voor het laatst be- waard: het ganzenjaar. 1979 is voor een deel aan dit evenement gewijd. In de eerste maand van 1979, werden duizen- den door honger en barre kou uit ons land verdreven ganzen door Franse ja- gers verwelkomd met geweervuur. Op verzoek van het Ministerie van Buiten- landse Zaken heeft de Stichting Kritisch Faunabeheer zich, parallel aan een ge- lijktijdige aktie van de Nederlandse am- bassadeur in Frankrijk, tot de Franse re- gering gewend met het verzoek de jacht onmiddellijk te sluiten. Direkt gevolg heeft dit niet gehad, gehoopt mag wor- den dat de Franse regering enigszins in verlegenheid is gebracht en in het ver- volg de ganzen met meer égarde tege- moet zal treden. Begin maart organiseer- den wij een persexkursie naar de Flevo- polders, die de deelnemende journa- listen in de gelegenheid stelde kennis te nemen van de in Nederland verblijvende wilde ganzen en van onze bezorgdheid omtrent het beheer daarvan. Over dat beheer handelde ook het adres waarmee de SKF zich tezamen met 10 andere or- ganisaties op het gebied van natuur- en dierenbescherming in april heeft gericht tot de regering. In deze 'ganzenbrief' hebben wij gepleit voor een volledige be- scherming van ganzen en voor voortge- zet onderzoek naar hun fouragegedrag en naar mogelijkheden voor schadepre- ventie. Gedurende de zomermaanden is hard gewerkt aan de voorbereiding van de tekenwedstrijd voor kinderen onder het motto 'Wie tekent de mooiste gans van Nederland?!'. Ook de affiche- wedstrijd die momenteel wordt gehou- den, is in 1979 voorbereid. Eind vorig jaar is de briefkaartenaktie gestart. Tienduizenden kaarten zijn verkocht en (hopelijk) verzonden aan minister- president van Agt. De aktie loopt nog steeds door, dus wie zijn kaart nog niet heeft verstuurd, kan dit alsnog doen. In

de laatste maanden van 1979 is gewerkt aan het 'wilde ganzen-bord', een spel voor jong en oud op basis van de lotge- vallen van wilde ganzen. Tekst en beeld van het spel munten uit in kwaliteit en voorspellen een groot succes.

De noodzaak ons voor de ganzen in te zetten, wordt overigens steeds duidelij- ker. Vooral de laatste tijd bereiken ons berichten die wijzen op ernstige wan- toestanden. Ik doel niet op het feit dat jagers trachten de gans in een kwaad daglicht te stellen, de schade schromelijk overdrijven en uitbreiding van de jacht eisen, maar op de praktijken van en gan- zenjacht zoals die vandaag de dag plaats vindt. Wie kennis neemt van de gang van zaken tijdens de ganzenjacht, zal die onmiddellijk als weerzinwekkend erva- ren en veroordelen. Eén voorbeeld is voldoende om duidelijk te maken wat ik bedoel.

In de Mastenbroekpolder bij Zwolle ver- toeven 's winters enige tienduizenden kol- en rietganzen. Wanneer de jagers arriveren, verandert dit rustgebied in een compleet slagveld. Door de hele polder verspreid hebben de schutters zich op- gesteld. Van alle kanten breekt het ge- knal los. Onder de dieren ontstaat paniek. De ganzen vliegen op en botsen in dolle angst in de lucht tegen elkaar. De ganzen worden door de hagelkorrels doorgaans niet op slag gedood, vooral niet wanneer men 'lukraak' in hoog overvliegende ganzen groepjes schiet en maar afwacht of er iets neerkomt. Sommigen slagen daarin niet meer en storten met een hoorbare klap neer. Daar blijven zij uren liggen, min of meer zwaar gewond, niet in staat weer op te vliegen. De jagers maken deze dieren niet onmiddellijk af, want zij vrezen dat, als zij uit hun dek- king te voorschijn komen, de ganzen die nog in de lucht zijn, zullen wegvluchten. Pas na afloop van de jacht gaan de ja- gers op zoek naar de aangeschoten die- ren. Een zwaargewonde gans is terecht- gekomen in een rietbosje. Een jager commandeert zijn hond het ijskoude water in, maar als deze weigert, geeft hij het op en laat de gans achter. Een gans

die op de grond is gevallen, strompelt kwakend weg. Een kind (!) rent er ach- teraan en laat zich boven op het dier val- len. Een haastig toegeschoten jager neemt het dier bij de nek en slingert het krachtig rond - tot het niet meer be- weegt. Van een andere gans wordt de kop op de grond kapot getrapt en nog een ander dier wordt met de kop tegen de dijkrand geslagen. Op deze wijze beëindigen de aangeschoten ganzen hun leven.

Ooggetuigen vragen zich verbijsterd af wat hiervan de zin is. Het plezier van de jagers is het antwoord. Wij van Kritisch Faunabeheer menen dat deze barbaarse praktijken onder geen voorwaarde ge- rechtvaardigd zijn. In een brief daterend van 13 december 1979 schrijft Minister Van der Stee ons: 'Om te sterke interac- ties tussen ganzen / landbouw en jacht te vermijden wordt getracht in overleg met agrariërs, terreinbeheerders en jachthouders tot samenwerkingsvormen te komen.' Hoe schrijnend is de kloof tussen de kille bureautaal uit Den Haag en het gegak van de stervende ganzen in de Mastenbroekpolder! **'Het komt mij voor'**, zo vervolgt de minister zakelijk, **'dat nader onderzoek over alternatieve beheersvormen niet relevant is. De huidige beheersvormen zijn in volle ontwik- keling voorzover het rustgebieden be- treft; daarnaast kan in calamiteuze om- standigheden direct worden ingegrepen door middel van sluiting van de jacht'**. Daar wil ik hem graag aan houden! Als er ooit sprake is van 'calamiteuze om- standigheden', dan is het wel op al die plaatsen in Nederland waar het prijs- schieten op ganzen wordt bedreven. Ik doe dan ook een klemmend beroep op de minister om direct in te grijpen en de rampzalige ganzenjacht (die inmiddels gesloten is) gesloten te houden. Dat zou een konsekwente en eervolle daad zijn in 1980-ganzenjaar.

Hugh P. Gallacher.
voorzitter

Kijkje in bus tijdens 'Rijdende Jaarver- gadering'.

LODEN KRAAI VAN DER STEE TOCH TERECHT

ANTWOORDEN VAN MINISTER VAN DER STEE OP VRAGEN VAN HET KAMER- LID JANSEN (PPR)

1
Kan een overzicht worden gegeven van de aantallen en soorten uitgezette dieren waarvoor op grond van artikel 58, lid 2, van de Jachtwet vergunningen zijn verleend, alsmede van de plaatsen waar dit in ons land is geschied?

antwoord:

Gedurende het jaar 1979 zijn vergunningen verleend voor het uitzetten van 200 patrijzen te Oostburg en van 96.343 fazanten in 292 gemeenten over het gehele land met uitzondering van de provincie Groningen. Bovendien zijn ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek 11 zogenaamde gecombineerde vergunningen verleend (voor hazen, vossen, korhoenders en zehonden).

2

Welke overwegingen en normen worden gehanteerd bij het verlenen van vergunningen voor het uitzetten van dieren?

antwoord:

Een vergunning tot het uitzetten van andere diersoorten dan fazanten wordt slechts verleend, indien de stand van de soort anders dan door de uitoefening van de jacht in gevaar komt. Wat betreft het uitzetten van fazanten worden geen vergunningen verleend, **indien het uitzetten -vaak onder het mom van herpopulatie- louter en alleen bedoeld is om de jagers tot en zo groot mogelijk tableau te laten komen.**

Indien voor ontoelaatbare landbouwschade moet worden gevreesd, wordt evenmin een vergunning verleend. Ingeval wel vergunning wordt verleend worden voorschriften en beperkingen aan het uitzetten verbonden, onder meer betrekking hebbend op het aantal uit te zetten dieren, hun leeftijd en gezondheid en de periode waarin de uitzetting moet plaatsvinden. Voorts wordt opgemerkt dat de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging elke vergunninghouder in het bezit stelt van een folder met aanwijzin-

gen over de wijze, waarop fazanten behoren te worden uitgezet. Als gevolg van het gewijzigde beleid is het uitzetten van fazanten naar schatting met 80% teruggebracht vergeleken met de toestand voor 1978. Op het ministerie van Landbouw en visserij wordt nagegaan in hoeverre dit beleid verdere aanpassing behoeft.

3

Hoe vaak is geweigerd een vergunning te verlenen voor het uitzetten van fazanten in die gevallen, waarin het duidelijk was dat het uitzetten louter en alleen bedoeld was ten gerieve van de jagers om tot een zo groot mogelijke tableau te komen?

antwoord:

Zoals in het antwoord op vraag 2 is medegedeeld, wordt nimmer vergunning verleend in die gevallen als in deze vraag worden bedoeld. Zo is, bij een totaal van 445 aanvragen, in 8 gevallen de gevraagde vergunning tot het uitzetten van fazanten geweigerd en werd voorts in 59 gevallen het aantal uit te zetten fazanten gereduceerd, omdat meer was aangevraagd dan uit het oogpunt van herpopulatie noodzakelijk was.

4

Zijn de bewindslieden bereid, het uitzetten van de in ons land niet-inheemse diersoort fazant (*Phasianus Colchicus*) te verbieden aangezien het uitzetten van niet-inheemse diersoorten in strijd is met de uitgangspunten van het natuurbehoud?

antwoord:

Aangezien de fazant (*Phasianus colchicus*) al enige eeuwen in onze streken voorkomt, kan in casu niet worden gesproken over een niet-inheemse diersoort. Of deze van oorsprong oosterse vogel zich spontaan in Europa heeft gevestigd of werd ingevoerd is niet met zekerheid na te gaan. Wel is bekend, dat de Romeinen de fazant uit Griekenland

hebben ingevoerd en in de vrije wildbaan hebben uitgezet. Zeker is dat de fazanten in ons land in de zestiende eeuw regelmatig hebben gebroed. Begin 19e eeuw kwam de fazant voor in geheel Europa. Het uitzetten van fazanten wordt alleen dan toelaatbaar geacht indien de aanwezige fauna en flora niet in aanwijsbare mate worden verstoord.

Toelichting op de vragen, door de vraagsteller.

In het rapport 'Natuurbeheer en Jacht (2), discussie naar aanleiding van de inleidingen op het RIN-colloquium van 23 september 1977', van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer, wordt door alle deelnemers - waaronder vertegenwoordigers uit kringen van de jacht - erkend dat het uitzetten van wild niet in het belang is van het natuurbehoud, tenzij dat herstel van een natuurlijker situatie betekent. In het geval van de niet-inheemse fazant kan dat niet het geval zijn. Bovendien blijkt het aantal verhogende effect van uitzetten meestal van zeer tijdelijke aart te zijn. Het gebeurt immers ten behoeve van de jacht. Alle deelnemers aan de discussie waren van mening, dat het uitzetten van niet-inheemse diersoorten (fazant) in strijd is met de uitgangspunten van het natuurbehoud.

Konklusie:

1) Indien de stand van andere diersoorten in gevaar komt door de jacht wordt geen vergunning voor uitzetten verleend. Wel als de stand niet door de jacht in gevaar komt. Tenslotte is uitzetten van wild alleen van belang als het herstel van een natuurlijker situatie betekent. Alhoewel de fazant al eeuwenlang een inheemse diersoort is werd in 8 gevallen een vergunning voor het uitzetten van fazanten geweigerd omdat de Romeinen ook al vonden dat deze genaturaliseerde en zeer kleurige vogel de verder aanwezige fauna en flora niet met zekerheid verstoort. Dus!

HIJ SLAAT, IK FILM.....

de moord op zadelrob en klapmuts

door Norman van Swelm

*Publiciteit berust op eenvoud, ook in de natuurbescherming. Om het publiek niet te vermoeien wordt in de kranten dan ook altijd de olifant, de walvis of de zeehond bedreigd. De zeehond is in dit geval de zadelrob (*Pagophilus groenlandicus*), die mede dank zij Brian 'Bloedig Bont' Davies in het centrum van de belangstelling kwam te staan. Maar ieder jachtseizoen moeten er bijvoorbeeld, behalve 240.000 zadelrobben ook 60.000 klapmutsen (*Cystophora cristata*) aan geloven. Argus was er persoonlijk bij in de gedaanten van redacteur Norman van Swelm en fotograaf Fred Hess. Aan boord van de Noorse robbenjager Norvarg konden ze vaststellen dat de jacht op de klapmuts qua walgelijkheid beslist niet onderdoet voor die op de zadelrob, die als hors d'oeuvre gold.*

GEREGLEMENTEERDE SLACHTING

De Canadese autoriteiten vinden de zeehondenjacht op de ijsvelden voor de kust van Newfoundland en Labrador 'de best geregeleenterde slachting ter wereld', en 'een zowel in humaan als ecologisch opzicht verantwoorde oogst

van een zichzelf vernieuwende, gezonde en onbedreigde natuurlijke hulpbron uit de zee'.

Volgens hen worden de zeehondenpopulaties niet met uitsterven bedreigd en is de jacht van wezenlijk economische betekenis voor de bevolking van Newfoundland. Zou de jacht beëindigd worden, dan zou dat de bevolking beroven van haar belangrijkste bron van inkomsten, de visserij. Zeehonden eten namelijk vis, veel vis, en een ongelimiteerd groeiende zeehondenpopulatie zou onherroepelijk grote schade toebrengen aan de vispopulaties.

Zowel de verdediging als de organisatie van de jacht kosten Canada ieder jaar handen vol geld. Volgens sommigen meer dan er aan verdiend wordt. Dat zou er op wijzen dat de robbenjacht voor Canada een prestigezaak is geworden.

Om de negatieve publiciteit rond de jacht in te dammen, richtte een adviescommissie zich vorig jaar november tot de Canadese regering met het verzoek in 1979 geen buitenlandse media tot de

Jonge klapmuts, 'blueback'.

jacht toe te laten, een uit het oogpunt van vrije nieuwsgaring bedenkelijke maatregel. De regering volgde dit advies kennelijk niet op.

DIPLOMATIEK

Via de Canadese ambassade in ons land vroegen wij twee plaatsen aan boord van een van de Canadese jachtschepen. Wij kregen één plaats, maar korte tijd later werd ons meegedeeld dat de kapitein die vergeven had aan een ander. Dat was een klap in het gezicht van de buitengewoon behulpzame Canadese diplomaten. Wij hebben ons toen met hetzelfde verzoek gewend tot de Noorse ambassade. Tenslotte is de jacht in Newfoundland ook een Noorse zaak.

Op de Norvarg van de rederij Jakobsen uit Tromsø leken voor ons wel twee plaatsen beschikbaar, maar het schip was reeds onderweg naar de jacht, zodat wij in Newfoundland per helikopter naar het schip moesten worden overgevlogen.

WHITE OUT

Als wij 's morgens om 7 uur per helikopter richting Norvarg vliegen, is het kraakhelder. De temperatuur is 22 graden onder nul. Boven het vaste pakij is het heilig maar het zicht is redelijk.

Helicopterpiloten zijn hier als de dood zo bang dat er plotseling een sneeuwstorm opsteekt. Ze noemen dat een 'white out', een situatie waarbij het pakij niet meer onderscheiden kan worden van de lucht. Levensgevaarlijk, met name bij het landen kun je dan als het ware 'de grond' in vliegen.

Het weer blijft gelukkig mooi. Het ijs

glijdt in al zijn veelvormigheid gestaag onder ons weg. We vliegen op ongeveer 700 meter hoogte en kunnen geen leven ontdekken. Na ongeveer een uur hebben we contact met de Canadese ijsbreker Hudson die de jagers vergezelt. Alle jagers blijken rond de ijsbreker gegroepeerd te zijn, op de Norvarg na. Die houdt zich op ten zuidwesten van de groep. Vanuit de lucht is dat goed te zien.

We zwenken af en dalen. We zijn onder de indruk van de grote aantallen zeehonden die we in onze snelle val te zien krijgen.

AAN BOORD

Aan boord van de Norvarg maken we kennis met kapitein Guttorm Jakobsen (68), de oudste en meest ervaren kapitein die als zodanig door de andere kapiteins gerespecteerd wordt. Door ons ook trouwens, want er is moed voor nodig om in deze tijd persmensen aan boord mee te nemen. Noorse visserij-ambtenaren hebben hem afgeraden om ons mee te nemen. Guttorm is echter geen lafaard: wat hij goed acht, en daartoe hoort de zeehondenjacht, durft hij te laten zien.

Op het schip hangt een zure stank, een mengsel van vis, bloed en spek. Overal ligt bloed. Waar we ons ook aan boord bevinden hoor je de klaaglijk klinkende kreten van baby-zadelrobben. Het lijkt wel of het ijs zingt.

ONWERKELIJK

Overal zien we zadelrobben met jongen. Het is een overweldigend spektakel. Dan

Statistiek

ZADELROB

Men schat dat de totale wereldpopulatie aan zadelrobben op het ogenblik schommelt tussen 1,6 en twee miljoen dieren. Dat lijkt in onze ogen veel, toch is dat geen garantie voor het behoud van de diersoort. De Amerikaanse trekduif kwam ooit met tientallen miljoenen voor. Er is er nu geen een meer. Als gevolg van de jacht. Juist omdat het er zoveel waren dus.....

Voor de Atlantische kust van Newfoundland nemen dit jaar elf schepen deel aan de jacht, vier Noorse en zeven Canadese. In totaal mogen in dit gebied 77.000 zadelrobben worden gedood, 20.000 door de Noren, 57.000 door de Canadezen.

De rest van de totaal in Canada te doden 180.000 zadelrobben komt op rekening van de Sint Laurensbaai, aan de 'binnenkant' van Newfoundland, waar grote schepen en van de eilanden opererende jagers, de 'landmen', samen 47.500 zeehonden mogen doden, waar voor de 'landmen' van Newfoundland het quotum 45.500 bedraagt en rond de Hudson Baai 10.000 voor de Indianen en Eskimo's.

Dat de zadelrob nog niet is uitgestorven, dankt hij volgens de Canadese visserijbioloog David Sergeant aan het feit dat de weersomstandigheden en de ijscondities de jacht nogal eens onmogelijk hebben gemaakt.

KLAPMUTS

Het totale aantal klapmutsen dat de wereld bevolkt, wordt op het ogenblik geschat op minstens 450.000 dieren.

Tussen 1974 en 1977 werd in de Davis Straat, de zeestraat tussen Groenland en arctisch Canada, een kudde klapmutsen herontdekt die al in 1840 was gesignaleerd. Zij bestond mogelijk maximaal uit 60.000 dieren. Waarschijnlijk is deze kudde een reservoir voor de zwaarbejaagde kuddes bij Newfoundland en Jan Mayen die anders misschien al zouden zijn uitgestorven.

Men kan aan berekeningen als hierboven vanzelfsprekend weinig waarde toevoegen. Ze zijn onnauwkeurig en vermoedelijk zelfs te rooskleurig. Ondanks het feit dat veel elementaire kennis van de biologie en van de aantallen van de klapmuts ontbreekt, worden forse jachtquota toegestaan. Voor Newfoundland en Jan Mayen gelden respectievelijk aantallen van 15.000 en 46.000 dieren.

Bont, olie en emoties

Zadelrobben en klapmutsen worden voornamelijk geslacht om hun bontvelletje. Plaatselijk wordt ook een klein deel van het vlees gegeten, er is eveneens een internationale markt voor zeehondenraan, de olie die uit het spek gekookt wordt.

De olie is niet alleen bestemd voor de margarinefabricage, maar wordt ook gebruikt in crèmes voor gebak, in consumptie-ijs en in mindere mate waarschijnlijk ook in leerimpregneermiddelen.

Volgens kapitein Jakobsen gaat de olie via minstens drie Noorse distributeurs naar o.a. Nederland en Engeland. In Tromsø vertelde bonthandelaar Harald Hansen ons dat de traan in hoofdzaak gaat via de Noorse margarine- en zeep-fabriek in Oslo.

Behalve economische argumenten als die van de visserij tellen ook emotionele argumenten mee. Zeehonden zijn intelligente, hoog-ontwikkelde dieren, dat staat vast. Maar kan een robbenwijfje de dood van haar jong betreuren? Is er sprake van paniek?

Als de jager weg is, verheft de moeder zich uit het luchtgat en glijdt ze in hoog tempo over het ijs naar haar jong. Als dat weg is, dat wil zeggen 'vervangen' door een plas bloed met wat flippertjes of een lijkje erin, zie je haar radeloos snuffelend over het ijs glijden. Zenuwachtig keert ze dan weer terug naar het luchtgat, laat zich opnieuw in het water glijden, maar is er bijna onmiddellijk weer uit om opnieuw naar de restanten van haar jong te hobbelen. Opnieuw radeloos snuffelend. In opperste verwarring keert ze dan weer terug naar het water. Sommige wijfjes blijven volkomen apathisch bij het lijkje liggen.

Zoals die keer, toen we ongeveer een half uur lang in het ijs vastzaten. Vlak naast het schip lag een wijfje bij haar dode jong. Vervolgens gleed ze naar het water, kwam weer terug. Dat herhaalde zich enkele keren. Ze zocht en zocht maar vond niets. Ze was duidelijk in paniek, tot ze een afgesneden flippertje van haar jong vond: ze snuffelde aan het bont en herkende de geur van haar jong, vervolgens bleef ze halfverdoofd liggen met haar snuit op het flippertje.

zien we een groep jagers naderen, gekleed in fel oranje, waterdichte jacks. Op een meter of tien van het schip, vlak voor ons, wordt een zeehondje met de hakapik, de Noorse pikhaak, doodgeslagen. Het is bizar. We zullen het de komende weken ontelbare malen zien, nu eens niet op foto's en films. In gedachten hadden we keer op keer getracht ons voor te stellen hoe het in werkelijkheid zou zijn, het blijkt nu dat we deze onwerkelijke werkelijkheid nooit hebben benaderd.

CONTRAST

Het contrast tussen schoonheid en wreedheid is waanzinnig. Overal waar we lopen vinden we zadelrobberlijkjes, bloedplassen en -sporen, naar hun jong zoekende moeders en dodende en villende jagers. Daartussen tal van zeehondenbabies die nog te jong zijn om waardevol te zijn.

Ik loop met een jager op die ik al een tijdje in zijn eentje bezig heb gezien. Eerste stuurman Harald Pedersen (50), hij is visser van beroep. Dit is zijn 27ste tocht naar het 'West IJs' (Jan Mayen) en tweemaal naar het 'Oost IJs' (Witte Zee). Harald en ik werken zwijgend naast elkaar. Hij slaat telkens vier of vijf babies dood, snijdt de slagaderen bij de voorvinnetjes door zodat het diertje doodbloedt. Als hij de laatste van zo'n groepje heeft gedood, gaat hij terug naar de eerste die hij dan vilt, bindt de huid aan een touw en loopt naar de volgende. Heel koel en mechanisch. Hij slaat, ik film.

VROUWTJES

Iedere dag worden er wel een paar vrouwtjes gedood. Hoe en waarom was ons aanvankelijk niet bekend, wel zagen we aan dek de grote huiden liggen en hoorden we alle schepen dagelijks de totalen melden aan de visserij-inspecteur op de Canadese robbenjager Arctic Explorer.

Nu we op de voorplecht van het schip staan en alles kunnen overzien, ontdekken we hoe het in zijn werk gaat. De jagers werken met grote snelheid. Ze slaan, ze villen, lopen met de huid achter zich aan naar het volgende slachtoffer. Zo nu en dan ontmoeten ze dan een vrouwtje dat haar jong verdedigt in plaats van naar het water te vluchten. Dat wordt haar fataal. Even gunt de jager zich de tijd om te trachten haar met wat stootjes van de hakapik te verdrijven, maar als dat niet ogenblikkelijk succes heeft, slaat hij er geïrriteerd op los.

Vandaag zijn wij getuige van de dood van zes vrouwtjes. Door alle schepen samen worden er, getuige de meldingen aan de Arctic Explorer, 48 gedood.

Ik noem dit met opzet omdat artikel 18 van het reglement ter bescherming van zeehonden (Seal Protection Regulation) het doden van volwassen zadelrobber op de werpplaatsen en in de voortplantingsgebieden expliciet verbiedt, zelfs zonder mogelijkheid tot vrijstelling door de minister. Alle kapiteins overtraden op dit punt de wet met medeweten van de visserij-inspectie. Op zijn zachtst gezegd een curieuze zaak.

DE EERSTE KLAPMUTSEN

Als we reeds na een week de toegestane aantallen zadelrobber hebben gedood (voor de Norvarg was dat 5.000), gaan we op de klapmutsen af. We varen in konvooi door het ijs tot we bij de werpplaatsen zijn. Dan scheiden onze wegen. Om half acht 's ochtends komt het schip in rep en roer. Binnen een mum van tijd is iedereen in opperste staat van opwindning. De klapmutsen zijn ontdekt. We horen dat de Lance, een gloednieuwe Noorse robbenjager, gisteren als enige klapmutsen heeft gevonden en er 192 heeft gedood. Voor ons, op de Norvarg, begint de jacht dus vandaag.

Het is meteen raak. De schepen waaieren in het gebied uit en de Carino opent als eerste het vuur. Ook op de Norvarg zijn de geweren en de lieren paraat.

Om kwart voor acht wordt de eerste, jonge klapmuts gedood. Zowel Fred als ik ervaren de klapmutsjacht al direct als een nog grotere verschrikking dan de jacht op 'whitecoats', de witgejaste jongen van de zadelrobber.

De schepen varen langzaam door het pakij. Op de boeg staan twee schutters.

Het einde van een mannetjes klapmuts

Ze gebruiken 6.5 mm patronen met een zachte kop die bij aanraking van het doel vervormen.

De klapmutsen liggen her en der verspreid. Meestal met zijn drieën. Een mannetje, een vrouwtje en een jong, de 'blueback'. Aangezien het jong al gauw door de volwassen dieren alleen wordt gelaten, is de aandacht van de jagers vooral gericht op de mannetjes. Die zijn

Klapmutsjacht gezien van de boeg van de Norvarg.

veel waard, de huid brengt ongeveer 110 gulden op en de 70 tot 100 kilo spek 1,75 gulden per kilo. De huid wordt gebruikt voor après-ski laarzen. Verder worden de tong, het donkerrode en uiterst zachte vlees aan weerszijden van het lichaam en de penis verzameld.

De stuurman van de Norvarg met een afgesneden klapmutspenis

Dit laatste onderdeel wordt geëxporteerd naar Azië. Daar meent men een potentieverhogende werking te bespeuren bij het eten van uit klapmutsengeslacht bereide soep.

Zodra een ijsschots met een familie wordt ontdekt, stevent het schip er op af. Meestal nemen de grijze, zwartgeklepte manpetjes, imposante dieren van zo'n 2.50 tot 3 meter lengte met een gewicht van 350 tot 400 kilo, een dreigende houding aan.

Het mannetje kan zijn slurf, die uit twee compartimenten bestaat, opblazen waardoor op zijn kop twee ballonnen ontstaan. Dat is de 'muts'. De klapmuts blaast zijn slurf op met lucht uit maag en keel. Als zijn slurf leeg is, hangt hij als een zak over zijn neus.

Het mannetje op het ijs blaast zijn muts op en schudt met zijn kop. Binnen schootsafstand houdt het schip even in zodat de schutters rustig kunnen aanleggen. In veel gevallen zijn één tot twee schoten in de kop voldoende om het dier te doden. In heel wat gevallen echter wordt het dier alleen maar aangeschoten. Een verschrikkelijk schouwspel.

Als het mannetje gedood is, springen de - meestal twee - jagers het ijs op, de een met de pikhaak, een lange, van een kromme, ijzeren punt voorziene stok, de ander met de kabel van de lier. Met de pikhaak wordt de schedel van het mannetje ingeslagen, daarna slaan ze voor de ogen van de moeder het jong dood.

ZEVEN VROUWTJES

Soms ook wordt het vrouwtje gedood. 'Uit zelfverdediging' heet het, en inderdaad: de wijfjes happen naar de belagers

van hun jongen. Om de jagers in staat te stellen zich te verdedigen, mag vijf procent van de totale buit uit vrouwtjes bestaan.

Er zijn vandaag al zeven vrouwtjes gedood. Wij zijn van alle gevallen getuige.

Nummer 1 wordt aangeschoten als een kogel die bedoeld is voor het vóór haar liggende mannetje, haar treft. Ze wordt daarna met de pikhaak afgemaakt.

Nummer 2, 3 en 4 worden met de pikhaak gedood als zij een dreigende houding tegenover de jagers aannemen. Die trachten dan de moeders af te leiden. Dat is niet zo moeilijk want de dieren bewegen zich op het ijs nogal onbeholpen. Met een beetje geduld lukt het altijd. Het initiatief om de vrouwtjes te doden gaat dan ook in de meeste gevallen uit van de kapitein die vanuit het kraaienest zijn bevelen brult. De kapitein heeft haast. Hoe sneller alles gaat, hoe meer

dieren gedood kunnen worden. Haast en niet zelfverdediging is het motief. En geld natuurlijk. Het vrouwtje, kleiner en wel 100 kilo lichter dan het mannetje, meestal zilvergrijs van kleur, zonder slurf maar met een zwarte neus die er zijn mag en prachtige, grote, glanzende ogen, brengt al gauw 160 tot 200 gulden op. Haar huid wordt in Duitsland tot hoeden verwerkt.

Nummer 5 is een vrouwtje dat met haar jong op een ijsschots ligt, waaromheen een mannetje zwemt. Torgils Jakobsen (63), chef van de machinekamer past een door hem eerder gebruikte truc toe: hij schiet pardoes het vrouwtje dood, hoopt daarmee de nieuwsgierigheid van het mannetje op te wekken en dat het uit het water komt. De truc mislukt. Het jong klampt zich aan de stervende moeder vast.

Nummer 6 is een vrouwtje dat, nadat haar mannetje is geschoten, volkomen geschokt en in de war op het lijk afschuivelt. Op dat moment wordt ze op bevel van de kapitein doodgeschoten. Niemand van de bemanning bevindt zich op het ijs.

Nummer 7 is eveneens een vrouwtje dat zonder dat er iemand op het ijs is, wordt neergeschoten.

OOGSTTIJD

De eerste dag van de klapmutsjacht van de Norvarg levert 56 mannetjes, 7 vrouwtjes en 133 jongen op.

Het is nu zondag. Dit belooft een van de bloedigste dagen te worden. Om zes uur valt het eerste schot. Het is opnieuw

Een klapmutswijfje tracht haar jong te verdedigen tegen de jager

Een klapmutsjong zoekt bescherming bij zijn aangeschoten, stervende moeder

stralend weer, in een van de mooiste natuurgebieden van de wereld. Overal ijschotsen, ijsblokken en ijspegels van ongekende veelvormigheid met daartussen jongen met hun blauwgrijs-witte vachtjes, wit kraagje en zwart maskertje, de vrouwtjes in schitterende lichtgrijze, soms bijna witte pelzen met daarop zwarte, stervormige vlekken en de mannetjes, wat donkerder getint met hun reusachtige neus waaruit ze af en toe al kopschuddend een oranje bel blazen.

Iedereen is koortsachtig in de weer. Dit is de grote, waanzinnige race om het quotum van 1.500 per schip te halen. Als dat lukt en het Noorse totaal is 6.000, dan mag morgen aan de laatste 3.000 worden begonnen. De Canadese boten hebben al bij voorbaat geen schijn van kans op een deel van die 3.000. De klapmutsenjacht is een Noorse aangelegenheid. De Noren hebben betere schepen, beschikken over een excellente kennis van zee, ijs en stromingen, weten feilloos klapmutsen te vinden en werken snel en efficiënt.

De jacht op het quotum gaat eens te meer ten koste van de zorgvuldigheid. Het is een gevecht tegen de tijd en de anderen. Als je te lang wacht, zijn de zeehonden naar Groenland weggezwoomen of door de concurrentie om zeep gebracht. De kok die vanaf de brug met schelle stem de jagers dirigeert, schreeuwt zijn keel schor. De lier zwaait onophoudelijk van links naar rechts. Via de intercom werkt de kok samen met de kapitein of de eerste stuurman hoog in het kraaienest. Wie het eerst een klapmuts ziet, geeft dat door aan de ander. De man in het kraaienest waarschuwt de schutters op de boeg, de kok de jagers aan dek. Als het schip wat moeite heeft om door het ijs te komen, villen de jagers hun

buit vast op het ijs.

De gewerschoten klinken van alle kanten. Steeds groter wordt de schootsafstand. Men wil koste wat kost voorkomen dat een concurrerend schip de prooi bemachtigt.

Nadat wij ons quotum van 1.500 hebben gehaald, stoppen we niet. Het Noorse totaal van 6.000 is nog niet gehaald, daarom spreken de Noorse kapiteins af dat ze het onderlinge quotum zullen laten vallen en dat ieder van de vier Noorse schepen zal doorgaan tot ze er samen 6.000 hebben, dat is in aller belang.

Halverwege de middag vliegt een heli-copter van de visserij-inspectie over de schepen heen. Ik vraag mij af wat hij precies inspecteert.

POTTEKIJKERS

Een week later, midden in de klapmutsjacht, wordt duidelijk hoe de jagers onze aanwezigheid bij tijd en wijle zien.

Een 'blueback' (klapmutsbaby) wordt door het schip overvaren en komt dood naast het schip bovendrijven. Een van de jagers doet een pikhaak door zijn neus en haalt hem aan boord. Ik zie, als het dier gevild wordt, dat het skelet en in

Voorschriften

Hoe zit het met de Noorse voorschriften? Voor het slaan zijn minstens drie klappen met de pikhaak voorgeschreven: één met de stompe kant op de kop om het dier bewusteloos te slaan zodat het stil ligt en niet gevoelig voor pijn is, vervolgens moet de ijzeren punt door de schedel heen in de kleine hersenen worden geslagen en tenslotte een klap met stok op de rug waardoor het dier geen stuip trekkingen of andere reflexen meer vertoont.

De volgende verplichte handeling is dat het dier op zijn rug wordt gelegd, een snee van kin tot middenrif wordt gemaakt en de slagaderen naar de voorvinnen worden doorgesneden zodat het dier leegbloedt. Pas dan mag met villen worden begonnen.

De Noren passen dit principe min of meer consequent toe. Ze hebben bovendien een door een diergeneeskundige ondertekend certificaat, een bevestiging dat ze onderricht hebben gehad. Het merkwaardige is echter dat de Canadese wetgeving het slaan op het dier anders dan op het voorhoofd verbiedt. Deze regel wordt dus massaal overtreden zonder dat er tegen opgetreden wordt. Vaak wordt een dier nadat de haak in de schedel is geslagen al spartelend meegesleept om op een voor de jager gunstige plaats te worden gevild.

In een folder voor de robbenjagers, van het Canadese ministerie voor visserij en milieu, staat dat nooit met het villen mag worden begonnen voordat men er zeker van is dat het dier dood is. Dit moet worden vastgesteld door het oog van het dier even aan te raken. Als de zeehond knippert met zijn oog, is hij nog bij bewustzijn. Deze knipperreflex moet eerst verdwenen zijn. De test is verder voorgeschreven in alle gevallen dat een dier na geslagen of geschoten te zijn nog beweegt. Wij hebben geen van de jagers ooit deze test zien doen.

50 % van de zeehonden die ikzelf op die manier testte knipperde met het oogvlies!

FEITELIJKHEDEN OVER DE KLAPMUTS

Jan Mayen

- Totale aantallen onbekend
- Elementaire biologische feiten onbekend
- Door Noorse biologen wordt verondersteld dat in 1955 120.000 Klapmutsbaby's geboren werden.
- De verminderde vangsten per schip doen vermoeden dat de beschikbare hoeveelheid Klapmutsen tussen 1955 en 1970 met 40% afnam.
- De Noorse biologen nemen aan dat het aantal geboorten eveneens met 40% daalde en dat daarom rond 1970 rond 72.000 Klapmutsbaby's ter wereld kwamen.

Het doodslaan van een klapmutsjong

ieder geval de schedel nog gaaf zijn. Het is de moeite waard om het dier te 'verzamelen' voor het Rijksmuseum voor Natuurlijke Historie in Leiden. Het merkwaardige geval wil namelijk dat jaarlijks tienduizenden van deze dieren worden gedood maar dat ze niet of nauwelijks aanwezig zijn in musea en dus vrijwel niet beschikbaar voor wetenschappelijk onderzoek.

Ik schreeuw Age Moen, die bezig is met villen, toe dat ik het skelet graag wil hebben. Ik leg hem uit waarom. Hij stemt ermee in. Ik controleer de schedel en de ribben. Alles is nog intact.

Maar plotseling vraagt machinist Hans Karlsen, die naast ons staat, of ik mijn handen even wil terugtrekken. Nauwelijks heb ik dat gedaan of hij begint als een bezetene met een hakpik op het lijkje in te slaan. Ik sta als aan de grond genageld. Ook Age staart niet begripvol naar het tafereel. Ik leg Hans uit dat zijn handeling overbodig is, omdat het dier al dood was.

'Ja, ja', zegt hij, 'en dan straks aan wal met het dier naar de autoriteiten stappen en zeggen dat het levend gevild is!'

Dat was het dus. Meer dan we hadden kunnen vermoeden blijkt de enorme argwaan jegens ons en de angst voor moeilijkheden.

Het incident roept veel vragen op. Werkt men minder zorgvuldig als er geen pottekijkers zijn?

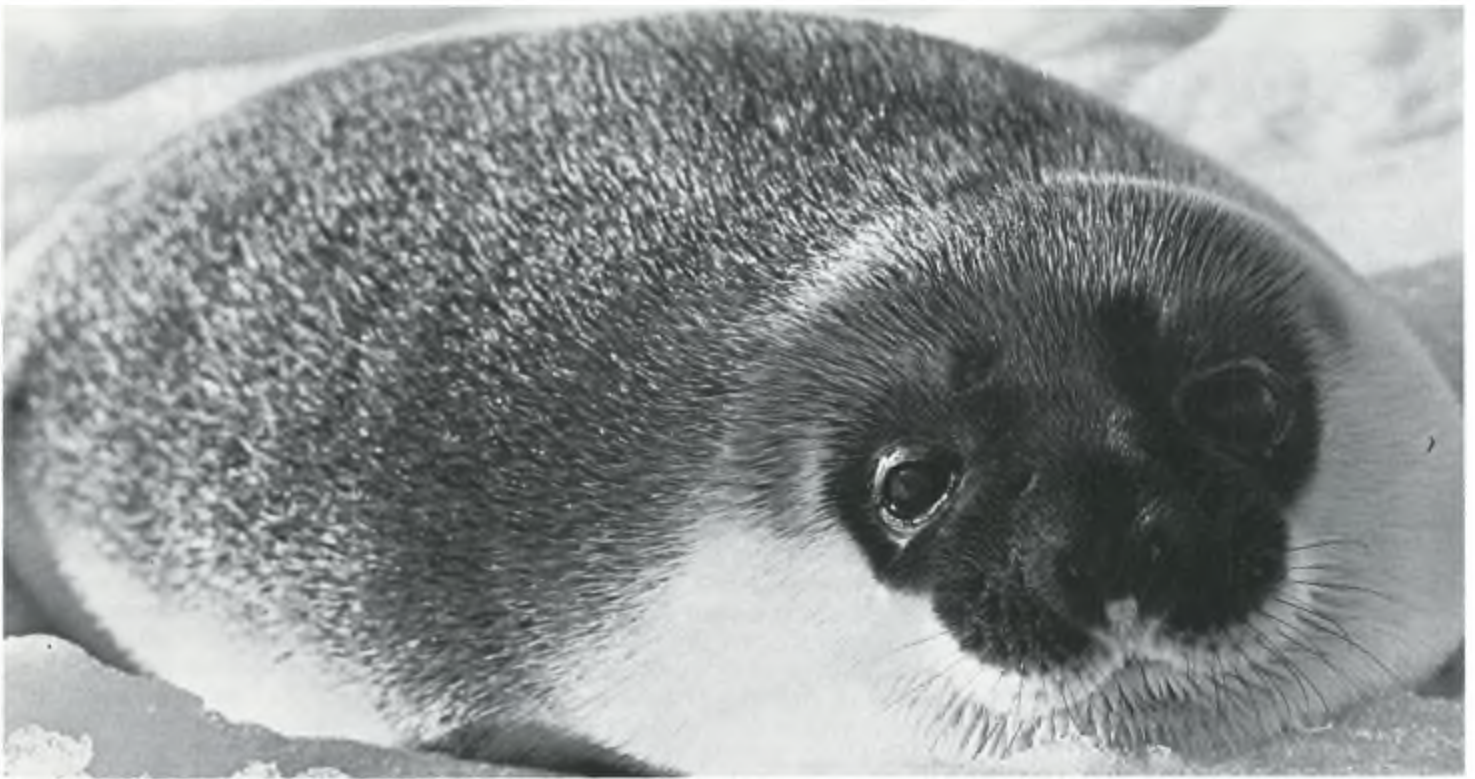
Het villen van een volwassen klapmutsmanntje en -jong aan dek van de Norvarg.

HET DRAMA VAN DE ZADELROB IN CIJFERS

Aantallen	New Foundland	Jan Mayen	Witte Zee	Totaal
Geschatte oorspronkelijke - onbejaagde- populaties				
rond 1800	4.200.000	3.000.000	3.000.000	10.200.000
1950 / 1960	3.300.000	1.000.000	200.000	4.500.000
1976	1.200.000	100.000	500.000	1.800.000
Geschat aantal geboorten in 1976				
Quota's 1980	250.000	25.000	110.000	350.000
Voor Canadezen	180.000	16.500	51.000	247.500
Voor Noren	160.000	--	--	160.000
Voor Russen	20.000	15.000	16.000	51.000
	--	1.500	35.000	36.500

N.B. De wereldpopulatie van de zadelrob was in de jaren vijftig ten opzichte van de geschatte oorspronkelijke populatie reeds met circa 65% achteruit gegaan. Deze achteruitgang zette door en daalde na 1960 nog eens met 50%. Het huidige bestand zadelrobben is daarom misschien nog hoogstens 20% van wat het eens was.

Stapels huden in Tromsø

- Op deze basis werd door hen verondersteld dat de Maximaal Draagbare Oogst (MDO) 21.000 jonge Klapmutsen bedroeg.
- Voorts werd aangenomen dat indien de totale vangst voor 70% uit baby's, 23% uit volwassen vrouwtjes en 7% volwassen mannetjes zou bestaan de totale MDO voor klapmutsen bij Jan Mayen 27.000 zou bedragen.
- Aangenomen wordt dat door de overmatige vangst van volwassen vrouwtjes er een overschot aan volwassen mannetjes is ontstaan van tenminste 40.000
- Het doden van volwassen vrouwtjes Klapmutsen in de broedgebieden is reeds wettelijk verboden sinds 1967 - behoudens in gevallen van 'zelfverdediging'. Desalniettemin bestonden de vangsten van volwassen Klapmutsen jarenlang voor 70 à 75% uit volwassen vrouwtjes.
- Nog in 1975 en 1976 bestonden vangsten volwassen dieren uit respectievelijk 72,7% en 54,3% vrouwtjes.
- Nog ongepubliceerd Nederlands onderzoek toont aan dat de Klapmutsenpopulatie in een bedroevende staat verkeert, dat hele jaarklassen vrouwtjes vrijwel ontbreken, de populatie gestaag afneemt. Als dit zo door gaat sterft de Klapmuts uit nog voor we weten wie hij eigenlijk was.

Het voortzetten van de jacht op Klapmutsen rond Jan Mayen toont een fundamenteel gebrek aan verantwoordelijkheidsgevoel voor het behoud van de natuurlijke rijkdommen op aarde. Hetzelfde kan gezegd worden van de klapmutspopulatie van New Foundland. Ook van deze populatie zijn vrijwel geen wetenschappelijke gegevens voorhanden.

KLAPMUTSQUOTA'S

Ondanks het gebrek aan wetenschappelijke gegevens zijn de volgende jacht-quota's toegestaan:

New Foundland: 15.000 dieren

De quota zijn verdeeld onder de deelnemende Noorse en Canadese schepen, 6000 voor iedere nationaliteit. De groep die het eerst zijn 6000 haalt kan verder gaan met de laatste 3000. Er is in dit gebied geen beperking aan de verhouding baby's en volwassen mannetjes terwijl 5% van de totale vangst uit volwassen vrouwtjes mag bestaan. Opgemerkt zij dat de Canadese schepen die technisch in staat zijn de Klapmutsenjacht uit te oefenen Noors eigendom zijn dan wel onder Noors kontrakt staan.

Jan Mayen: 46.000 dieren

In 1979 en 1980 werd het kwantum verdeeld onder 10 Noorse en 2 Russische schepen. De Noorse jagers mogen 30.000 baby's ('bluebacks'), 8000 volwassen mannetjes en 1200 volwassen vrouwtjes (150 vrouwtjes per schip - alleen uit 'zelfverdediging') doden. De Russische jagers mogen 4500 baby's, 2000 volwassen mannetjes en 300 volwassen vrouwtjes doden.

Witte Zee:

Klapmutsen zijn hier zeldzaam, er is geen kwantum voor dit gebied. Dit neemt niet weg dat de Noorse schepen (Russische gegevens onbekend) iedere klapmutsfamilie die ze tegenkomen doden.

NOORWEGEN MOET STOPPEN

Tijdens een perskonferentie op 3 maart j.l. te Oslo deelden het International Fund for Animal Welfare (IFAW), de Landelijke Vereniging tot het Behoud van de Waddenzee en de Stichting Kritisch Faunabeheer de Noorse pers het volgende mee:

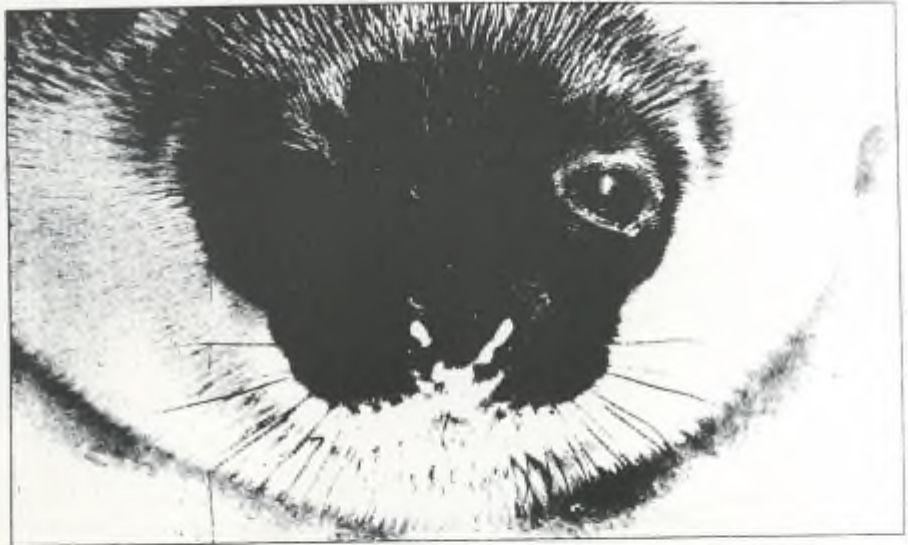
De drie organisaties zijn van mening:

- 1) dat de jacht op Zadelrobben en Klapmutsen onnodig is;
- 2) dat de jacht op Zadelrobben en Klapmutsen wreed is en een schoolvoorbeeld van barbarij is;
- 3) dat de jacht op Zadelrobben en Klapmutsen een voorbeeld is van onverantwoord plunderen van de zeeën en geenszins zoals vaak wordt voorgesteld een voorbeeld van modern faunabeheer dat stoelt op wetenschappelijk onderzoek;
- 4) dat de populaties van Zadelrob en Klapmuts in een zorgwekkende toestand verkeren en dat voortgang van de jacht zal leiden tot het uitsterven van beide diersoorten;
- 5) dat het concept van de Maximaal Draagbare Oogst (MDO) een wetenschappelijk achterhaald instrument is.

De drie organisaties zamelden in Nederland geld in teneinde Noorse natuurbeschermingsorganisaties in staat te stellen in Noorwegen actie tegen de zeehondenjacht te voeren. Het nam meer dan een jaar in beslag voordat wij een organisatie bereid vonden het geld te accepteren. Andere organisaties weigerden het geld. Alhoewel zij de noodzaak tot een dergelijke actie erkenden brachten zijn de volgende argumenten naar voren die hen van actie weerhielden:

- een advertentie in een Noorse krant wordt automatisch gevolgd door project advertenties en interviews met de pelshandel en overheidsvertegenwoordigers.
- de media staan onder druk van de overheid zodat zij door zullen gaan het publiek voor te lichten met projectinformatie.
- indien wij actie tegen de zeehondenjacht zullen voeren zal dat andere acties onzerzijds ter bescherming van de natuur ernstig schaden.

De Nederlandse organisaties hebben het genoegen U mee te delen dat wij er uiteindelijk toch in geslaagd zijn een natuurbeschermingsorganisatie te vinden die bereid was te vechten voor haar zaak. De drie Nederlandse organisaties hebben besloten deze organisatie zo goed mogelijk te steunen. De naam van de organisatie is: Norsk Liga for Dyrs Rettigheter (Noorse Liga voor de Rechten van het Dier).

Norge må stoppe sin befatning med den årlige selfangsten...

Nå!

FOTOFRED HESS

Om noen uker begynner selfangsten igjen — ved Jan Mayen, Kvitthavet og Canadas kyst. Igjen skal omkring 300 000 grunlandsseler og klappmysser drepes nådesløst.

Norge inntar en nøkkelposisjon i fangsten ved Jan Mayen og Canada. Norske skip deltar hvert år i fangsten. Norske bedrifter tilbereder og omsetter hudene og utvinner olje av fett.

De undertegnede tre nederlandske organisasjoner for naturvern oppfordrer Norge til straks å stoppe fangsten. De tre organisasjonene har funnet bevis at fangsten er grusom. I teorien er kanskje fangstforskriftene de best mulige. Men på grunn av vanskelige is- og værforhold er det ikke lett i praksis å overholde forskriftene.

De tre nederlandske organisasjonene frykter også at fangsten, slik den drives, fører til utryddelse av grunlandsselen og klappmyssen.

Organisasjonene mener at vår siviliserte verden meget godt kan klare seg uten denne fangsten. Alle produkter som vi får av selen, kan erstattes.

Det norske folk må bli seg bevisst at selfangsten ikke kan forenes med moderne naturvernideer. De må gjøre det klart for myndighetene at Norge har innvillige utfangsten.

De nederlandske organisasjonene ber deg betale et bidrag til DEN NORSKE LIGA FOR DYRS RETTIGHETER, postgirokonto 21 10 158, postboks 8380, Hammersburg, Oslo 1.

Ligaen vil bruke pengene til å fortsette kampen for å få slutt på det grusomme og meningsløse slakteri, som er en trussel mot det marine økosystem.

Hjelp oss å redde selen. Den har like stor rett til å leve som vi mennesker.

International Fund for Animal Welfare
Nederlandse Vereniging tot Behoud van de Waddenzee (Nederlandse Vereniging voor de Waddenzee), Stichting Kritisch Faunabeheer (Stichting voor kritisch faunabeheer)

(Dette annonsen er betalt av midler samlet inn i Nederland.)

Alhoewel de drie Nederlandse organisaties niet bereid zijn de diverse mededelingen als zou de Noorse pers onder controle van de regering staan en daardoor niet vrij zijn om het Noorse publiek over de zeehondenjacht correct te informeren moeten wij toegeven dat onze eerste kennismaking met de Noorse media naar Nederlandse maatstaven gemeten opmerkelijk was. Wij waren van plan op zaterdag 1 maart een advertentie te plaatsen in een van de kranten. Helaas bleek dit niet mogelijk aangezien de tekst van de advertentie aan de hoofdredacteur voorgelegd werd die publikatie van de advertentie weigerde tenzij de tekst zou worden gewijzigd.

N.B. Op zaterdag 1 maart is de advertentie verschenen in het grootste Noorse blad op zaterdag 'Verdens Gang'. Met gewijzigde tekst. Dat wel maar beter wat dan niets. De wijziging betrof een zinsnede waarin stond dat zeehondjes soms levend worden gevild. Dat mocht er niet in. Overigens heeft onze actie groot rumoer in Noorwegen veroorzaakt. Kranten, tijdschriften, radio en TV hebben er op grote schaal aandacht aan besteed. De Noorse zeemannsvakbond, schippersvereniging en bond van reders hebben unaniem verklaard dat geen enkele buitenlandse journalist nog ooit voet aan boord van een Noors jachtschip zal zetten. Bovendien eisten ze censuur van de Noorse pers!

ANDERE BEDREIGINGEN VOOR DE ATLANTISCHE ZEEHONDEN

VERVUILING VAN DE ZEE

• In de weefsels van klapmutsen zijn reeds grote hoeveelheden kwik aangetroffen. De geringe genetische variëteit van klamutsen maakt hen extra kwetsbaar voor veranderingen in het ecosysteem van de zee.

• Onderzoek bij zadelrobben heeft aangetoond dat besmetting met PCB's voorkomt en dat de hoeveelheden met het ouder worden van de dieren toeneemt. Welke desastreuze gevolgen dit kan hebben toont het onderzoek van zeehonden in de Waddenzee van de Nederlandse bioloog Reijnders ons.

• De hand over hand toenemende exploitatie van olievelden in arctische en subarctische wateren vormen een andere bedreiging aangezien vaststaat dat grote olierampen zullen voorkomen.

OVERBEVISSING

De wijze van vissen door de mens vormt een andere zeer ernstige bedreiging voor de zeehonden aangezien zij afhankelijk zijn van vissoorten als lodde en roodvis die beide reeds overbevist worden. In het westelijk deel van de Atlantische oceaan is het bestand roodvis reeds volledig uitgeput. De lodde wordt in toenemende mate gevangen nu commercieel interessantere soorten zoals haring en kabeljauw grotendeels zijn uitgeroeid. Zo bedraagt de loddevangst van de mens in New Foundland op dit ogenblik reeds 500.000 ton en overschrijdt daarmee reeds de -geschatte- totale jaarlijkse consumptie van de totale Zadelrobbopopulatie met 200.000 ton. Men moet daarbij bedenken dat de lodde een element van fundamenteel belang is voor het ecosysteem van de noordelijke Atlantische Oceaan.

De veelvuldig aangedragen bezorgdheid van Noorse en Canadese zijde over de nadelige invloed van de zeehonden op de vispopulatie steunt niet op wetenschappelijk onderzoek. Dit wordt zelfs door Canadese visserijbiologen bevestigd. Zoals bijvoorbeeld dr. D.E. Sergeant die stelt:

'Natuurlijke predatoren beïnvloeden de stand van hun prooidieren niet. De prooidieren beïnvloeden de stand van hun predatoren. Daarom beïnvloeden zadelrobben niet het visbestand maar andersom de vis het zadelrobbenbestand.' En zo is het maar net, immers toen zeehonden nog in overvloed voorkwamen kwam ook de vis nog in overvloed voor.

PCB's ERNSTIGE BEDREIGING VOOR NEDER- LANDSE ZEE- HONDEN EN MENSEN

Na de waterverontreiniging is het Waddentoeisme de tweede bedreiging voor de zeehonden. Om uitsterven van deze diersoort te voorkomen zou het wenselijk zijn dat in de Nederlandse Waddenzee rustgebieden voor zeehonden worden ingesteld. Dat schrijft ir. P. Reijnders (35), medewerker van het rijksinstituut voor natuurbeheer op Texel. Volgens Reijnders is voor het tegengaan van waterverontreiniging een beroep nodig op de industrie, de boeren, de drinkwaterbedrijven en de politici. Hij wijst in dit verband op het wefselonderzoek van in Nederland doodgevonden zeehonden. Daaruit blijkt dat de dieren tien keer zoveel pcb (giftige stof die wordt toegepast in plastics en elektrische apparaten) in het lijf hebben als hun Duitse en Deense soortgenoten.

Pcb, aldus Reijnders, veroorzaakt in de baarmoeder van zeehondenvrouwtjes vergroeiingen, waardoor zwangerschappen voortijdig worden afgebroken. Maar zelfs als er een volledig verbod komt op het gebruik en aanmaak van pcb's, zal volgens hem het effect van deze stoffen nog jarenlang merkbaar zijn. **Ook de mens heeft volgens de onderzoeker te lijden van de aanwezigheid van pcb's. Reijnders: 'Baby's die in de omgeving van de Waddenzee worden geboren, krijgen in hun eerste levensjaar een vijfmaal hogere dosis pcb via de moedermelk binnen, dan door de wereldgezondheidsorganisatie WHO aanvaardbaar wordt geacht.'**

Uit tellingen die hij per vliegtuig en boot verrichte, kwam hij tot de conclusie dat er van de 2700 zeehonden die er waren, nog maar 400 over zijn. Het geboortepercentage is momenteel te klein om het voortbestaan als groep te garanderen. Dat er nog steeds zeehonden op de Nederlandse Wadden zijn, is grotendeels te danken aan de migratie van het Duitse gebied.

Tot de maatregelen die Reijnders voorstelt, behoort de oprichting van opvangstations voor jonge zeehonden die van het toerisme te lijden hebben gehad. Jonge dieren lopen op hun vlucht vaak verwondingen op die door een verminderde weerstand, als gevolg van een te hoog pcb-gehalte in het weefsel, fataal kunnen zijn.

STELLINGEN

Op 5 maart j.l. promoveerde P.J.M. Reijnders tot doctor in de natuurwetenschappen op basis van onderzoek naar de oorzaken van de achteruitgang van de gewone zeehond (Phoca vitulina) in de Waddenzee. Hij voegde aan zijn proefschrift o.a. de volgende stellingen toe:

(3) Op basis van te verwachten milieueffecten is in Zweden en sommige staten van Amerika de productie en de toepassing van PCB's verboden. Nu er bovendien sterke aanwijzingen zijn dat deze stoffen een rol spelen in de reproductieverstoring bij zeehonden in de Waddenzee, zou men onverwijld moeten besluiten de PCB's in Europa compleet in te ban te doen.

(4) Het aantal bruinvissen in de kustwateren van noordwest Europa is vooral na 1960 drastisch verminderd (Verwey, 1975). Op grond van gevonden PCB gehalten in weefsels van dieren uit dit gebied (Koeman et al., 1972) en de resultaten uit dit proefschrift rechtvaardigen de conclusie dat PCB's mede verantwoordelijk zijn voor die achteruitgang.

Koeman, J.H., W.H.M. Peeters, C.J. Smit, P.S. Tjioe & J.J.M. de Goey, 1973. - Nature 245: 385-386.

Verwey, J., 1975. - Publ. Versl. Ned. Inst. Onderzoek der Zee (Texel) 17, 1-98, 99-153 (internal report).

(5) Dat de zeehond nog niet verdwenen is uit de Nederlandse Waddenzee, is grotendeels te danken aan immigratie van dieren uit het Duitse waddengebied

(6) Het nagenoeg verdwijnen van de zeehond uit het deltagebied heeft niet kunnen voorkomen dat deze soort in het Nederlandse Waddengebied hetzelfde lot dreigt te ondergaan.

(10) Gezien het feit dat de kwaliteit van het voedsel voor het edelhert in de Nederlandse situatie niet beperkend is voor het terreingebruik, mits deze het leefgebied beter kunnen en durven te benutten, zou de archipel van rasters moeten worden vervangen door één groot eiland.

Van de Veen, H.E., 1979. Food selection and habitat use in the red deer (Cervus elaphus L.). Zoology Dept. Groningen University (thesis).

(11) Het is schrijnend te constateren dat de intensiteit van het zeezoogdierenonderzoek in Nederland parallel loopt met de reventen die er van de betreffende soort te verwachten zijn.

P.J.H. Reijnders. On the causes of the decrease in the harbour seal (Phoca vitulina) population in the Dutch Wadden Sea. Wageningen, 5 maart 1980.

DE VOS IN DE DUINEN

BIOLOGEN ONDERZOEKEN EETGEWOONTEN ROOFDIEREN door Léon Klein Schiphorst

De duinstreek. — Een ijzige zuidenwind jaagt fluitend door het hoge helmgras. De uitgedroogde bladeren aan de eikeboom huiveren onder de vrieskou. Verder is het stil in de Noordhollandse duinen. Doodstil. Een wassende maan trekt spookachtig schaduwen in het grillige landschap. Maar de rust is bedrieglijk, want in dit bizarre winterse decor viert de romantiek van Neerlands grootste roofdier hoogtij. Er is volop actie in het nachtelijk duister. Voor ons mensenkinderen niet zichtbaar, maar wel duidelijk te horen. Een luid gekef vult dan de ijle lucht: een vos op de versierstoer. Onvermoebaar sjuwt de rekel achter een moer aan. Hij stopt alleen om hier en daar een geurvlag neer te zetten en zal pas rusten als het vrouwtje voor zijn luidruchtige hofmakerij is gezwich.

De vos is na eeuwen weer terug in het Noordhollandse landschap. Onder de rook van de opringende randstad blijkt het dier uitstekend te gedijen. De groei en bloei van de vossenfamilie wordt met meer dan gewone belangstelling gevolgd door de beheerder van het terrein: het provinciaal waterleidingbedrijf. Voor het nutsbedrijf is het zoogdier een studieobject. En zeker geen schadelijk wild. Op de vos wordt dan ook niet gejaagd en daarmee neemt het PWN voor Nederland een milieuvriendelijke uitzonderingspositie in. De heer Spaarkogel, verantwoordelijk voor het dagelijks beheer van het duinreservaat, heeft geen enkele reden om het roodwild uit te roeien. Integendeel. Hij ziet voorlopig alleen nog maar voordelen van de aanwezigheid van een actieve vossenfamilie in het natuurgebied achter de zeereep.

Gevaarlijk

Met dit beleid zit het PWN helemaal op de lijn van de Stichting Kritisch Faunabeheer, die al jaren protesteert tegen de vossenjacht. Deze club kritische natuurdeskundigen staat lijnrecht tegenover de jagersverenigingen, die op hun beurt de vos als schadelijk wild beschouwen. 'Vossen bedreigen de zangvogels, roeien het loslopende pluimvee van boeren uit en zijn voor de mens een gevaar door de verspreiding van hondsdolheid'. Daarom schieten de jagers zoveel mogelijk vossen dood. De overheid geeft ze bovendien vijftien gulden premie voor elk slachtoffer.

Kritisch Faunabeheer heeft er bij herhaling op gewezen dat de aantijgingen van

de jagers nergens op slaan. 'Voor de stellingen ontbreekt elke wetenschappelijke basis', aldus ir. Gubbels. Volgens zijn mening hebben de jagers alleen maar de pest aan de vos, omdat het dier als een concurrent wordt beschouwd. Ir. Gubbels zegt dat ook de overheid te vaak voorbij gaat aan de nuttige functie

die de vos vervult in een natuurlijke levensgemeenschap. 'Niet alleen draagt de vos bij tot regulatie van de aantallen van zijn proisoorten, hij zorgt door zijn voorkeur voor de zwakste en zieke dieren ook voor kwaliteitsverbetering'. De vos is nuttig als vuilnisman en ziektebestrijder.

Keutelonderzoek

De praktijkervaring van de heer Spaarkogel en zijn medewerkers komt helemaal overeen met het verhaal van ir. Gubbels. Hij kan dat met bewijzen staven. Sinds enkele maanden is de bioloog Mulder bezig met een intensief onderzoek naar de eetgewoonten van de vos.

De vos met zijn dikke wintervacht.

Hij verzamelt daarvoor de keutels van de dieren en laat die nauwkeurig onderzoeken. Twee studenten assisteren de bioloog. In een voormalige boerderij midden in het duingebied is voor het onderzoek een laboratorium ingericht. Het keutelonderzoek gebeurt uiterst nauwkeurig. De uitwerpselen van de vossen worden gewogen, gedroogd in een oventje en vervolgens op samenstelling onderzocht. Onderdeeltjes van de keutel worden daarvoor onder de microscoop gelegd. In de keutels zitten prooieresten als haren, tanden en pitten van vruchten. Maar ook worden stukjes zil-verpapier en ander verpakkingsmateriaal dat door mensen is achtergelaten in de uitwerpselen van de vossen aangetroffen.

De vos is van nature een alleseter. Maar de familie in het duinreservaat verorbert voornamelijk konijnen. 'Negentig procent van de maaltijden bestaat daaruit', vertelt de bioloog Mulder. 'Hij pakt ook wel eens een fazant, maar het konijn blijft zijn lievelingskostje'.

Resten van zangvogels worden zelden of nooit aangetroffen, de verhalen hierover blijken dus verzinnsels te zijn. Wel eet de vos muizen en af en toe een mol. Het vlees wisselt hij af met paddestoelen en vruchten. Op een plank in het laboratorium staat een rij van veertien kleine apothekersflesjes waarin de pitten van al die verschillende vruchten op soort worden bewaard.

De onderzoeksgegevens worden nauwkeurig bijgehouden in een kaartsysteem, dat straks de basis moet vormen voor een wetenschappelijke publikatie. In het komende najaar hoopt de bioloog Mulder alles te weten over de eetgewoontes en de functie van de vos in de Noordhollandse duinen. Aan de hand van de hoeveelheid keutels die worden gevonden, zal hij straks ook iets kunnen zeggen over het aantal vossen in het reservaat. De schattingen daarover lopen nu sterk uiteen. Daarom waagt Mulder zich niet aan een prognose. Hij wacht liever het onderzoek af. Wel heeft de bioloog zelf

twee nesten met een flink aantal jongen aangetroffen. Verder verzamelde hij in twee maanden op enkele vaste plekken meer dan tweehonderd keutels. 'Maar dat is voor mij geen wetenschappelijke basis om een betrouwbare schatting te doen', zegt hij.

Afschieten

'De vos is ongevaarlijk voor de mens', is een mededeling die Mulder wel graag kwijt wil. Dat vossen de vorige maand doordrongen tot in de buitenwijken van Bloemendaal en daar een slachting aanrichtten onder het siereendenbestand van een particulier, is volgens de bioloog een incident geweest. Vossen maken wel eens een uitstapje en als ze op zo'n zwerftocht een gemakkelijke prooi als tamme eenden tegenkomen, zullen ze die niet ongemoeid laten. Bovendien is de reactie van de vos feitelijk beschouwd natuurlijker, dan het houden van siereenden in je achtertuin.

Volgens de heer Spaarkogel is het aantal vossen wel hand over hand toegenomen. Maar bij hem zijn nog nooit klachten over schade of vernielingen binnengekomen. Wanneer daar wel sprake van zou zijn, moet hij maatregelen nemen. Eén van zijn taken is namelijk het bevorderen van de rustige recreatie. In het reservaat vertoeven op een topdag zo'n vijftien- tot twintigduizend mensen. Jaarlijks wordt het gebied door achthonderdduizend personen bezocht. Daar is voor agressieve roofdieren geen plaats.

Maar voorlopig heeft de vos het alleen maar veiliger gemaakt in de duinen. Want voor de komst van het roofdier moesten de jachtopzieners jaarlijks zo'n 35.000 konijnen afschieten om de groei van deze diersoort nog enigszins binnen de perken te houden. 'Uit een oogpunt van veiligheid voor de recreant werd dat jagen te riskant', vertelt Spaarkogel. 'We zijn daar in 1970 al goeddeels mee gestopt. Toen was het afschieten ook niet meer nodig omdat de konijnen massaal stierven aan de myxomatose. Maar ze overleven de ziekte nu, dus de populatie groeit weer sterk'.

Ondanks de konijneneterij van de vos-

sen hebben de jachtopzieners het afgelopen jaar toch nog achtduizend konijnen moeten schieten.

De bioloog Mulder heeft het afgelopen jaar kunnen vaststellen dat de vos zich bij zijn voedselvoorziening heeft gespecialiseerd in het uitgraven van konijnenholten met jongen. De vos weet deze wentels, die voor mensen onvindbaar onder het duinzand verborgen zitten, feilloos op te sporen. Volgens Mulder gebruikt de vos daar zijn gevoelige voet-zolen voor. Zijn theorie daarover is inmiddels in een wetenschappelijke publikatie vastgelegd. De bioloog veronderstelt dat de helft van alle wentels wordt uitgegraven. Zo levert de vos dus een belangrijke bijdrage aan het biologisch evenwicht van het natuurgebied. Mulder is helemaal vrijgemaakt voor het vossenonderzoek, zijn collega Van der Vegte houdt vooral in de gaten wat voor gevolgen de activiteiten van de vos voor de andere diersoorten heeft. Hij is erg blij met de terugkeer van de vos, die van oudsher in het landschap thuishoort. 'De filosofie dat alle roofdieren moeten worden uitgeroeid is gelukkig allang achterhaald. Net als de vos hoort ook de havik erbij. Op zijn terugkeer zitten we nog te wachten'.

Hoe de vos weer in de duinen terecht is gekomen, weet niemand zeker. Verondersteld wordt dat jaren geleden enkele in gevangenschap opgegroeide dieren in de duinen zijn neergezet. Omdat er in het reservaat niet op is gejaagd, kon de vossenfamilie zich snel uitbreiden. Het is nu de vraag of er ooit teveel zullen komen. Volgens drs. Van Oort, die een studie naar het markeergedrag van vossen verrichtte, is elk afschot zinloos omdat de vossenstand zich bij een te grote populatie natuurlijk stabiliseert. Er komen dan gewoon minder jongen ter wereld.

Voor schade in de toekomst is het PWN niet bang. Spaarkogel: 'We corrigeren nu alleen nog maar de door recreanten aangerichte schade. De grootste vernielers in de natuur is nog altijd de mens. Ook hier'.

(Uit: Haarlems Dagblad)

VERHUISD

De plv. directeur-generaal voor Landinrichting, Grond- en Bosbeheer, mr. J.P. van Zutphen, heeft 10 januari 1980 de nieuwe behuizing van de direktie Faunabeheer van het ministerie van landbouw en visserij in het gebouw Meerhorst IIB te Zoetermeer officieel in gebruik gesteld.

In een korte toespraak schetste de heer Van Zutphen de problemen die tot de verhuizing hadden geroept.

De direktie Faunabeheer, aldus de heer Van Zutphen, heeft tot taak om binnen de beweeglijke krachtenvelden van landbouw en natuurbeheer een evenwicht tot stand te brengen, waarin de jacht, als beheersinstrument, als vorm van recreatie en als vorm van medegebruik van de grond een plaats kan vinden en waarbij tevens -en eigenlijk als hoofdpdracht - de belangen van het wild ten volle worden behartigd. Een niet te onderschatten taak, die echter naar hij hoopte in deze bijna riante werkomgeving even nauwgezet en met evenveel vreugde zal worden verricht als voorheen he geval was.

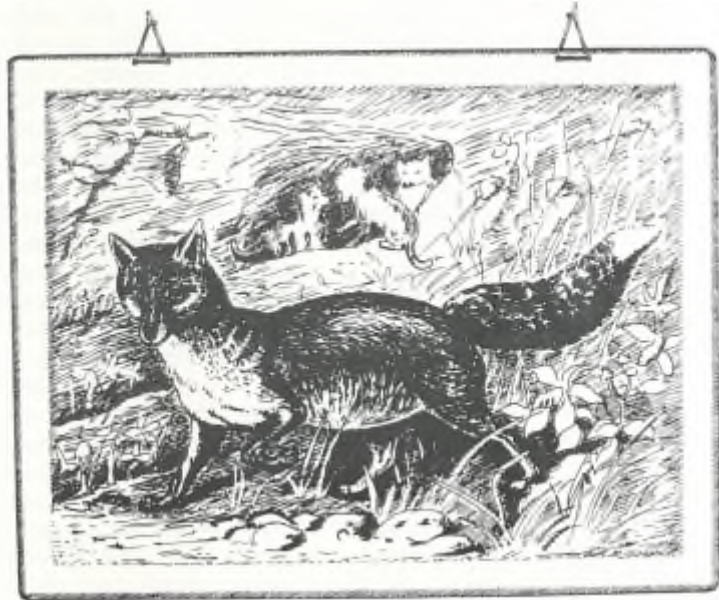
(Persbericht no. 9 Ministerie van Landbouw)

Opdat u voort moge gaan Uw hoofdpdracht nauwgezet op de laatste plaats uit te voeren.

VOSSEN TERUG IN 'T DUIN: BETER LAAT

DAN NOOIT !

Na de afwezigheid van eeuwen zijn er weer vossen in het duin. Hoe ze er zijn gekomen hebben ze ons niet verteld, maar het staat wei vast dat ze ten Noorden en ten Zuiden van het Noordzeekanaal minimaal met enige tientallen exemplaren aanwezig zijn. Het heeft er alle schijn van dat de vossen nog volop bezig zijn vacant duingebied te annexeren. Wij vinden dit een zeer verheugend verschijnsel: een onmiskenbaar inheems roofdier is weer terug op plaatsen waar hij van nature thuishoort. Terwijl de das behalve op de Veluwe bijna overal hard achteruit gaat is de vos duidelijk bezig met de herovering van Nederland. Waar het klemverbod en de sociale bescherming binnen natuurterreinen al niet toe kunnen leiden! Onlangs hebben enkele ondernemende vossen zelfs de landelijke pers gehaald omdat ze een gezonde belangstelling vertoonden voor het buitennissige gevogelte dat door de heer Schendstok bij zijn huis in de open lucht wordt gehouden. Naar verluidt zouden vooral zalmkleurige krielkippen hun eetlust hebben opgewekt... Anderen beweren dat de vossen bovendien bezig zijn alle bodembroeders uit te roeien. Daarbij wordt met leedwezen geconstateerd dat fazanten worden gedecimeerd en er niets te jagen overblijft. Door middel van ingezonden stukken wordt de indruk gewekt dat met name het aantal broedgevallen van de wulp sterk terugloopt tengevolge van de toename van de vossen. Iedereen die zich met inventarisaties van broedvogels heeft beziggehouden kan weten dat toename en afname normale verschijnselen zijn. Pas als na een afname de stand blijft schommelen op een sterk verlaagd niveau ligt het voor de hand te veronderstellen dat er wezenlijke veranderingen in de leefgemeenschap hebben plaatsgevonden. De afname van bijvoorbeeld de wulp is het gevolg van de toegenomen recreatiedruk in de duinen. De afname van de Kievit in het duin is het gevolg van activiteiten van de waterwinmaatschappijen. Maar jagers hebben natuurlijk een kapstok nodig om de vos te beschuldigen. Omdat vogels kunnen vliegen en vakant biotoop makkelijk kunnen koloniseren is het zeldzaam kortzichtig de jacht op vossen te bepleiten voordat het bewijs geleverd is dat vossen de stand van bodembroeders sterk hebben verminderd. Bovendien moet ook de vraag worden beantwoord wanneer een eventuele vermindere-

*'k herinner mij van school een oude plaat
waarop een vos in volle glorie staat
goed in haar pels en jongen voor haar hol
maar volgens zeggen is zij dol*

*die plaat is uit de tijd van dieffe met verlos
en: er is een rover in het bos, bos, bos
't was toen al net als nu voor onze vos
verguisd, vervolgd, altijd de klos*

Herman Cleine

ring 'onaanvaardbaar' wordt geacht. Voor het voortbestaan van de bergeend is het echt niet nodig dat deze overal in het duin zijn jongen groot brengt en predatie op kolonies zilvermeeuwen kan ook geen kwaad. Intussen adviseert de directie faunabeheer in de persoon van een zekere Kamminga om de vossen zoveel mogelijk te bestrijden met als voorwendsel gevaar voor lammetjes en hondsdolheid. In het oosten van het land komen duizenden vossen voor, maar zelfs de meest fervente vossenhaters zijn daar nooit op het idee gekomen om de vos te betichten van lammetjesmoord. Wat hondsdolheid betreft: deze ziekte (die tegenwoordig met een injectie kan worden genezen) is in het westen van het land tot nog toe alleen door sloophondjes overgebracht... Het is onwaarschijnlijk dat dolle hondjes in IJmuiden van boord springen om zich in de duinen onder de vossen te mengen. Het feit dat vossen slachtingen kunnen aanrichten onder loslopende huisdieren als sierkippen en eenden is geen reden om vossen dan maar te decimeren. Elke vos zal immers worden aangetrokken door zo'n hoenderhof die in feite functioneert als een 'tafeltje-dek-

je'. Het enige wat echt helpt is het beveiligen van de menagerie met vosvrij gaas en een goed nachthok! Zo'n hek is mijnheer Schendstok gratis aangeboden. Hij wilde het niet aannemen en verspeelde op die manier ieder recht van spreken.

Niemand hoeft bang te zijn dat vossen zich ongebreideld zullen vermenigvuldigen. In tegenstelling tot vissen worden kleine warmbloedige roofdieren niet gereguleerd door de grote soorten. Leeuwen vangen liever antilopen in plaats van jakhalzen en vossen prefereren muizen en konijnen en niet wezels en hermelijnen. De 'natuurlijke vijand' van een roofdier is een ander individu van dezelfde soort, die hetzelfde voedsel nodig heeft en in hetzelfde hol wil wonen. Roofdieren worden niet gereguleerd door grotere roofdieren maar door voedselconcurrentie, -schaarste, woningnood en burenruzies. Aangezien ook roofdieren niet van lucht leven betekent de aanwezigheid van veel roofdieren dat er ook veel voedsel moet zijn. Veel vossen in het duin kan dan ook alleen maar betekenen dat er voor de vossen veel voedsel is en dat de prooidieren talrijk zijn.

KORTOM...

Ingesloten doe ik U toekomen een aanvraagformulier ter verkrijging van een vergunning als bedoeld in de artikelen 27/53 van de Jachtwet voor het uitoefenen van de jacht op reewild in het seizoen 1980-1981. Ik maak U er op attent dat het aanvraagformulier afwijkt van de formulieren die in de voorgaande jaren werden gebruikt. De aanvraag dient thans te geschieden door de jachthouder, dat is degene, die overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 4 en 6 van de Jachtwet het gehele of gedeeltelijke genot van de jacht heeft. Derhalve dient degene die door de jachthouder in het bezit is gesteld van een vergunning als bedoeld in de artikelen 7a en 7b van de Jachtwet (resp. jachtopziener of anderen die buiten gezelschap van de jachthouder de jacht uitoefenen) en gewend is om namens de jachthouder een aanvraagformulier in te dienen dit nu door de jachthouder te laten invullen en te ondertekenen. Door deze maatregel zal in het vervolg slechts de jachthouder al dan niet in het bezit worden gesteld van een

door hem aangevraagde vergunning. De jachthouder is gerechtigd het toegestane afschot van reewild aan andere jachttelhouders te delegeren, mits hij daartoe middels een speciale schriftelijke toestemming machtigt. Daarbij blijft de jachthouder (vergunninghouder) aansprakelijk voor de naleving van de voorwaarden die in de vergunning tot afschot zijn vermeld. De in het jaar 1977 gestarte proef tot afschot van jaarlingbokken wordt onder dezelfde voorwaarden (afschot jaarlingspitsers in de periode van 15 mei tot en met 15 juni etc.) ook dit jaar weer voortgezet evenals de bestaande zgn. knopbokregeling (Denkt U erom dat in beide gevallen het gewei aan de betreffende buitendienstambtenaar Faunabeheer dient te worden getoond!). Het streven zal ook dit jaar meer gericht moeten worden op een natuurlijke leeftijdsopbouw en regulering van een plaatselijk te dichte stand. Ik vraag Uw bijzondere aandacht voor wat betreft de geslachtsverhouding bok-geit, welke naar natuurlijke maatstaven gemeten

één bok op één geit behoort te zijn. Ik doe derhalve een beroep op diegenen, die momenteel in het bezit zijn van een vergunning tot het afschot van reegeiten/reekalveren om het hun toegestane afschot te realiseren. Probeer geen bokkalveren te schieten, want dan trekt U de geslachtsverhouding nog verder scheef, doch schiet vooral de kleinste vrouwelijke kalveren het eerst en spaar de sterke geiten, vooral als ze sterke kalveren hebben. Het aanvraagformulier dient U vóór 29 februari 1980 in te zenden. Indien het formulier na deze datum bij mijn administratie wordt ontvangen, kan geen garantie worden gegeven dat U tijdig in het bezit is van een eventueel aan U te verlenen vergunning tot afschot.

DE MINISTER VAN LANDBOUW
EN VISSERIJ,
voor deze
DE DIRECTEUR VAN HET FAUNABEHEER,
dr. W.J. Doude van Troostwijk.

MEDEDELING VAN DE DIRECTIE FAUNABEHEER

Vergunningen uitzetten fazanten

Het uitzetten van dieren behorende tot een in artikel 8, eerste lid, van de Jachtwet genoemde soort is overeenkomstig het gestelde in artikel 58, eerste lid, dier wet verboden. Op grond van het bepaalde in het tweede lid van laatstgenoemd artikel, heeft de minister van Landbouw en Visserij bij beschikking d.d. 8 augustus 1977 no. J. 2227 bepaald dat het uitzetten van dieren behorende tot een andere dan in artikel 8, eerste lid, genoemde soort eveneens is verboden, welk verbod evenwel niet geldt voorzover het uitzetten geschiedt krachtens een door of namens hem verleende vergunning en met inachtneming van de bij die vergunning gegeven voorschriften en de aan die vergunning verbonden beperkingen. In de praktijk zullen verzoeken om zodanige vergunningen hoofdzakelijk betrekking hebben op fazanten. Formulieren tot het aanvragen van bedoelde vergunningen zijn vanaf heden verkrijgbaar bij de directie Faunabeheer (Postbus 346, 2700 AH Zoetermeer, tel. 079 - 510234). De aandacht wordt erop gevestigd dat in eventueel te verlenen vergunningen steeds als voorwaarde gesteld zal worden:

- a) de dieren moeten gezond en onverlet zijn;
- b) fazanten moeten ten minste 8 weken oud zijn;
- c) uitzetten van fazanten mag niet na 15 augustus plaatsvinden

Slechts in zeer uitzonderlijke situaties zal van punt c afgeweken kunnen worden. Voorts zal in het algemeen geen vergunning voor het uitzetten van fazanten gegeven kunnen worden in terreinen die in een bestemmingsplan zijn aangewezen als natuurreservaat, terreinen die als zodanig beheerd worden door of vanwege publiekrechtelijke lichamen.

De Wnd. directeur van het Faunabeheer

Jagers en Directie Faunabeheer maken van schandelijke ganzenjacht incident.

In verrassende eensgezindheid hebben de KNJV en de Directie Faunabeheer van het Ministerie van Landbouw alertheid getoond na de publiciteit rond de ganzenjacht in de Mastenbroekpolder. Met grote spoed maakte de KNJV bekend dat een bejaard lid van die vereniging de boosdoener was. Deze boef had het gewaagd gastjagers tegen betaling op ganzen te laten schieten. Schandelijk, een winstgevend zaakje had hij ervan gemaakt en dat druist in tegen de erecode van de KNJV. Wel f 5000,— boete kan hij daarvoor krijgen. Voor de ereraad zal hij geslept worden! Het ministerie van Landbouw reageerde eveneens met ongekende snelheid. Was dit ministerie nog traditioneel traag met het staken van de jacht tijdens de koude inval in januari, toen de ganzejacht plaats vond, nu kwam het ministerie als een duveltje uit een doosje in actie. Samen met de KNJV gaat de Directie Faunabeheer voor de Mastenbroekpolder een beheersplan opstellen. Natuurlijk wél met behoud van 'verantwoorde' jacht. En dat terwijl talloze jagers, gastjagers laten betalen, ja zelfs de hoofdredacteur van de Nederlandse Jager, het officieel

orgaan van de KNJV, kweekt wilde zwijnen en laat die tegen betaling neerknallen. De hypocrisie druipt er vanaf. Wat de directie Faunabeheer betreft: Als ooit is aangetoond dat deze voor haar taak niet berekend is en opheffing van deze dienst urgent is, dan nu in ieder geval. De schandelijke massale jachtpartijen en tot incident bestempelen kan dit niet verhullen.

BELOFTE

'Ook bij de thans opgroeiende generatie Oranjes zijn inmiddels duidelijke tekenen van belangstelling voor het jachtbedrijf te onderkennen'

uit: de jaarrede van de voorzitter van de KNJV, de heer H. van Beuning (N.J. 84(13))

Zegt de scheidende prins: Tk jaag in Afrika alleen nog maar op buffels. Daarvan zijn er meer dan genoeg. Het is een leuke jacht en het vlees is erg lekker.'

'De Koningin houdt niet van buffelbout'!?!'

RAAF KRIJGT WEER VASTE VOET

Jagers roepen collega tot de orde

A.D.
1-3-80

Van een onzer verslaggevers

ZWOLLE - De Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging heeft jager P. uit Elburg voor haar tuchtcollege gedaagd in verband met diens jachtpraktijken op ganzen boven de steden Zwolle en Kampen gelegen Mastenbroekerpolder.

Vóór 13 maart zal P. zich voor de ereraad moeten verantwoorden, omdat hij groepen jagers de gelegenheid gaf tot zogenaamde "pret-schutterij".

CODE

Groepen van tien tot twaalf jagers schoten in het zestig hectaren grote jachtgebied van P. bijna dagelijks op hoogvliegende ganzen. Gemiddeld werden er 150 schoten gelost met als resultaat een tableau van drie gedode ganzen. De Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging verwijt P. een wiastgevend zaakje te hebben gemaakt, dat indruist tegen de jachtcode.

Directeur drs. Th. Veen van de Jagersvereniging: „Op ganzen schiet je hooguit met twee of drie man, omdat bij het eerste schot de ganzen onmiddellijk de hoogte in vliegen. Dan nog schieten is hoogst onverantwoordelijk. Dat is vragen om moeilijkheden en het brengt de jacht in diskrediet”, aldus Veen.

PLAN

De Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, de directie Faunabeheer en de jachthouders in de 8000 hectaren grote Mastenbroekerpolder zullen voor volgend jaar een beheersplan opzetten om de jacht op ganzen in goede banen te leiden.

Coördinatieorgaan wil jagers kwijt

P.Z.C.25-3'80

GOES - De stichting Zeeuws coördinatieorgaan voor natuur-, landschaps- en milieubescherming houdt woensdag 26 maart een vergadering van de deelnemersraad in de 'Prins van Oranje' te Goes, aanvang 20.00 uur. Tijdens deze vergadering komt onder meer aan de orde een voorstel van het bestuur om de royementsprocedure in gang te zetten jegens de koninklijke Nederlandse jagersvereniging, district Zeeland.

Deze bij het ZCO aangesloten organisatie heeft ondanks herhaald aandringen over de afgelopen jaren geen contributie betaald en daarom wil het bestuur van het coördinatieorgaan deze club als deelnemer schrappen. Er zijn overigens twee nieuwe gegadigden voor het deelnemerschap: de stichting Zeeuwse schaapskudde en de afdeling Zeeuwsch-Vlaanderen van de koninklijke maatschappij voor tuinbouw en plantkunde. De agenda omvat verder hoofdzakelijk huishoudelijke punten, waaronder financiële overzichten, het werkverslag '79, een bestuursverkiezing, de milieuprijs 1979 en informatie over de rijksbijdrageregeling sociaal-cultureel werk (met name de betekenis die de regeling kan hebben voor natuur- en milieugroeperingen).

Faunabeheer luidt noodklok:

'Jacht op ganzen weerzinwekkend'

Invoerverbod walvisolie en robbenbont

H.C.17-4'80

Den Haag - De Nederlandse regering wil een importverbod voor een groot aantal 'herkenbare delen' en produkten van dode dieren van bedreigde soorten.

In het kader van de wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten heeft de ministerraad zijn goedkeuring gehecht aan een wetswijziging en een algemene maatregel van bestuur, waarin het importverbod wordt geregeld, en die voor advies gestuurd naar de Raad van State. Het verbod heeft onder meer betrekking op walvisolie, slag-tanden van olifanten, hoorns van neushoorns en zeehondenbont, wat dit laatste betreft óók van de soorten zadelrob en klapmuts.

'Jagers schieten te veel reebokken'

De jager en de vogelbescherming

H.C.10-5'80

De 72 kandidaten voor een nieuwe ledenraad van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels moeten opnieuw zeggen wie zij zijn en wat voor achtergrond zij hebben. Een van de vragen die de kandidaten ondubbelzinnig moeten beantwoorden zal ongeveer zo luiden: bent u een actief jager of niet?

Want dáárom gaat het weer, voor de zoveelste keer in de vaderlandse natuurbescherming. Kan iemand die (voor zijn plezier) jaagt, nog wel een loepzuivere beschermer

worden genoemd?

Met een organisatie als de Stichting Kritisch Faunabeheer (SKF) voorop oordelen kennelijk steeds meer natuurvrienden dat de jagers maar moeten kiezen.

Binnen „vogelbescherming” is wat de jacht betreft, na zeer emotionele discussies, gekozen voor het uitgangspunt dat er alleen maar op de vogels mag worden geschoten als dat om redenen van beheer nodig is. Niet meer voor de sport dus. Toen nu deze week de namen van de kandidaten

werden gepubliceerd, kwam SKF er al snel achter dat minstens twintig van hen actieve jagers zijn. De voorzitter van vogelbescherming, de Wageningse hoogleraar dr. H. Klomp, wil liever niet geloven dat het hier om een georganiseerde actie uit de jagerswereld gaat.

Wel zou hij maandag in een speciale bestuursvergadering voorstellen eerst dan met de verkiezing door te gaan als iedere kandidaat zijn geweer heeft laten zien, gebroken of niet.

Stickers

1. Ronde S.K.F.-Sticker, Ø 10 cm, per 4 st.	2,—
2. Kleine gele stickers per vel (8 stuks)	1,—
3. Sluitzegels c.q. muntstickers per vel (16 stuks)	0,25
4. Stop Ganzenjacht-sticker Ø 10 cm.	0,50
5. Kritisch Bosbeheersticker	0,75

Verzendkosten stickers t/m 4 stuks: 0,50

Posters:

6. Poster Houtsnip	1,50
7. Poster Hermelijn	1,50
8. Poster S.K.F.-kraai	1,50
9. Vossenposter	1,50

Verzendkosten Posters no's 6, 7, 8 en 9 in koker:

1, 2 of 3 stuks	2,65
4 of 5 stuks	3,75
10. Zeehondenposter "Ik hoor d'r ook bij." 4 kleurendruk incl. verzendkosten (in koker)	5,50

Diversen:

11. 8 correspondentiekaarten met vogel afbeeldingen en tekst in enveloppe	4,—	1,30
12. Meerkoetenboekje	15,—	1,90
13. N.O.S.-Frontaal forumdiscussie	2,25	1,30

14. Wetenschappelijke mededeling S.K.F. no. 1: 'Het ontwikkelen van de natuurlijke potenties van de centrale Veluwe'(in het Engels)	4,75	1,30
15. Alternatieve Jachtwet	1,50	1,30
16. Abonnement S.K.F. - knipselkrant, 6 no's per jaar, Donateurs:	25,—	incl.
Niet-Donateurs:	45,—	incl.
17. Ganzenaktiekaart 0,80 p/st, 10 voor f	3,—	incl.
18. Ansichtkaart per 10 stuks	1,—	0,50

Uitgaven Kritisch Bosbeheer:

1. Natuurbos in Nederland	f 4,50	incl.
2. Houtteler bemoei je er niet mee:	f 4,50	incl.

Bovenstaande artikelen zijn te bestellen door overmaking van het juiste bedrag, en onder vermelding van het gewenste artikel, op giro 13093 t.n.v. Propagandafonds Stichting Kritisch Faunabeheer, Oosterbeek.

